

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

İSTANBUL ESENYURT BELEDİYESİ

2023 YILI SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Kasım 2024

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	9
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	10
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	10
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	10
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	13
7.	DENETİM BULGULARI.....	13
8.	EKLER.....	59

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Personel Durumu	3
Tablo 2:2023 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu	4
Tablo 3: 2023 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	4
Tablo 4: 2023 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu.....	5
Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2021-2023) Seyri.....	5
Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2021-2023) Seyri.....	6
Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler	7
Tablo 8: A. Evler Sitesi Tarafından Kullanılan Alanlara İlişkin Detaylı Tablo	49

KISALTMALAR

AŞ	: Anonim Şirket
KDV	: Katma Değer Vergisi
KHK	: Kanun Hükmünde Kararname

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. İdarenin Mülkiyetinde, Yönetiminde veya Kullanımındaki Taşınmazların Envanter Çalışmalarının Tamamlanmaması ve Buna Bağlı Olarak Muhasebe Kayıtlarının Güncellenmemesi
2. İdare Taşınmazlarının Diğer Kamu İdarelerine Tahsis Edilmesine İlişkin Muhasebe Kayıtlarının Yapılmaması
3. Devreden Katma Değer Vergisi Hesabının Gerçek Durumu Yansıtmaması
4. Belediye Adına Tescilli Araçların Muhasebe Kayıtlarında Yer Almaması

B. Diğer Bulgular

1. 2021 Yılı Öncesi İçin Büyükşehir Belediyesine Gönderilmesi Gereken Otopark Bedellerinin Muhasebe Kayıtlarında Yer Almaması
2. Kullanılma Özelliğini Kaybeden Araçların Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabında Muhasebeleştirilmemesi
3. Yevmiye Defterinde Boş Yevmiye Numaralarının Bulunması ve Geçmişe Yönelik Kayıt Yapılması
4. Yapım İşlerinde Yeni İş Kalemi Miktarlarının Revize Birim Fiyat Hesabı Yapılmasına Engel Olacak Şekilde Belirlenmesi
5. Yeni Birim Fiyat Tespitinde Kullanılan Rayiçler İçin Ticaret ve/veya Sanayi Odasından Onay Alınmaması
6. Esenyurt Belediyesi Sosyal ve İktisadi İşletmesinin İş ve İşlemleri ile Bunlara İlişkin Kayıtlarda Usule Aykırı Hususlar Bulunması
7. Bazı İş Yerlerine Emlak Vergisi Tahakkukunun Mesken Üzerinden Yapılması
8. Belediyenin Hacedilemeyen Gelirlerinin Ayrı Banka Hesaplarında İzlenmemesi
9. İdare Tarafından Alınan Yol ve Kanalizasyon Katılma Paylarının Mevzuata Uygun Olmaması

10. İdareden Ruhsat Alma Zorunluluğu Bulunmayan İş Yerlerine İlan ve Reklam Vergisi ile Çevre Temizlik Vergisi Mükellefiyetinin Kurulmaması

11. Yapı Ruhsatı Aşamasında İdarece Tahsil Edilmesi Gereken Otopark Bedellerinin Büyükşehir Belediyesine Gönderilmesi

12. Dernek, Vakıf ve Benzeri Kuruluşlara Mevzuata Aykırı Taşınmaz Tahsis Edilmesi ve Bazı Taşınmazlarda Mevcut Ticari Faaliyete Konu Ünitelerin Bulunması

13. Park ve Yeşil Alan Olarak Bütün Vatandaşların Kullanımına Açık Olması Gereken Taşınmazların Yalnızca Özel Sitelere Bedelsiz Olarak Kullandırılması

14. İdarenin Mülkiyetinde Bulunan Konutların Mevzuata Aykırı Olarak Bazı Kişilere Tahsis Edilmesi

15. Genel Bütçeye Aktarılması Gereken 2018 Yılı ve Öncesine Ait Asgari Ücret Destek Primlerinin Aktarımının Yapılmayarak İdarenin Gelir Hesaplarına Kaydedilmesi

16. İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Belediyeler, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 127'nci maddesinde, belediye halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları seçimlerle oluşturulan kamu tüzel kişileri olarak tanımlanmıştır. Belediyelerin kuruluş, görev ve yetkilerinin yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenleneceği Anayasa'da hüküm altına alınmıştır.

Esenyurt Belediyesi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde genel yönetim kapsamında yer almakta olup faaliyetlerini 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun verdiği yetki ve sorumluluklar çerçevesinde yürütmektedir. Belediye, büyükşehir belediyesi sınırları içinde kalan bir ilçe belediyesidir ve belediyenin sınırları, bulunduğu ilçenin mülki sınırlarıdır.

Kamu İdaresinin temel mevzuatı 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile 5393 sayılı Belediye Kanunu olup bu Kanunlarda kurumun görev, yetki, sorumlulukları ile organları, teşkilatı, bütçe ve denetimi gibi temel hususlar düzenlenmektedir. Bununla birlikte görev, yetki, imtiyaz ve sorumlulukları diğer ilgili kanun ve yönetmeliklerde de düzenlenmiştir.

5216 sayılı Kanun'un 7'nci maddesinde, büyükşehir belediyelerinin ve büyükşehir ilçe belediyelerinin görev ve yetkileri ayrıntılı bir şekilde sayılmıştır. Söz konusu görev ve yetkiler genel olarak 5393 sayılı Kanun'da belirtilen görev ve yetkilerin paylaşımından ibarettir. Büyükşehir kapsamındaki belediyeler arasında hizmetlerin yerine getirilmesi bakımından uyum ve koordinasyonun büyükşehir belediyesi tarafından sağlanması da hüküm altına alınmıştır. Büyükşehir belediyelerinin, kendi sınırları içerisinde yer alan ilçe belediyelerinin imar uygulamalarını denetleme yetkisi bulunmaktadır. Bunun yanı sıra, büyükşehir ve büyükşehir ilçe belediyeleri hakkında 5393 sayılı Kanun'da yer verilen yetki, imtiyaz ve muafiyetlerin geçerli olduğu da mezkûr Kanun'da belirtilmiştir.

5393 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesinde, belediyelerin mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla; kentsel altyapı, çevre sağlığı, temizlik, katı atık, zabıta, itfaiye, mezarlıklar, park ve yeşil alanlar, konut, kültür ve sanat, öğrenci yurtları, sosyal hizmetler, nikâh ve benzeri hizmetleri yapacağı veya yaptıracığı bunun yanı sıra devlet okullarının ve mabetlerin tüm

ihtiyaçlarını karşılayabileceği, sağlıkla ilgili tesisler açabileceği, sporu teşvik edebileceği ve gıda bankacılığı yapabileceği hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Kanun'un 15'inci maddesinde; belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak, yönetmelik çıkarmak, belediye gelirlerini tahsil etmek, temiz su atık su tesisleri kurup işletmek, ulaşım hizmetlerini görmek, ticari hayata katkı sağlamak gibi yetki ve imtiyazlar sayılmıştır.

Merkezi idarenin, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla mahalli idareler üzerinde idari vesayet yetkisine sahip olduğu Anayasa'da hüküm altına alınmıştır. Bu idari vesayet yetkisi denetim ve soruşturma konularında İçişleri Bakanlığı tarafından, yönetsel konularda ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından kullanılmaktadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

5393 sayılı Kanun'a göre ilçe belediyesinin organları; belediye meclisi, belediye encümeni ve belediye başkanıdır.

Esenyurt Belediyesinin karar organı olan Esenyurt Belediye Meclisi, biri Belediye Başkanı olmak üzere 45 üyeden oluşmaktadır.

Belediye teşkilâtı norm kadro esaslarına uygun olarak yazı işleri, mali hizmetler, fen işleri ve zabıta birimlerinden oluşmaktadır. Beldenin nüfusu, fiziki ve coğrafi yapısı, ekonomik, sosyal ve kültürel özellikleri ile gelişme potansiyeli dikkate alınarak, norm kadro ilke ve standartlarına uygun olarak gerektiğinde sağlık, itfaiye, imar, insan kaynakları, hukuk işleri ve ihtiyaca göre diğer birimler kurulabilmektedir. Bu birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi belediye meclisinin yetkisi dâhilindedir.

Belediyelerdeki tüm kadrolara yapılacak olan atamalar kanun ve yönetmeliklerde belirtilen kriterlere uygun olarak belediye başkanı tarafından yapılmakta, birim müdürlüğü ve üstü yönetici kadrolarına yapılan atamalar ilk toplantıda belediye meclisinin bilgisine sunulmaktadır. 5393 sayılı Kanun'a istinaden belediye başkanı, zorunlu gördüğü takdirde, beldenin nüfus sayısına göre en çok dört belediye meclis üyesini belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirebilmektedir.

Esenyurt Belediyesinin teşkilat yapısında, doğrudan Başkana bağlı 5 birim belirlenmiştir. Bunlar Teftiş Kurulu Müdürlüğü, Hukuk İşleri Müdürlüğü, Özel Kalem Müdürlüğü, Strateji Geliştirme Müdürlüğü ve İnsan Kaynakları ve Eğitim Müdürlüğü'dür. Başkana bağlı 5 adet memur kökenli başkan yardımcısı, 4 adet meclis kökenli başkan yardımcısı görev yapmaktadır. Belediyenin 40 adet hizmet birimi, alan ve amaçlarına göre ilgili başkan yardımcılığına bağlıdır.

Belediye hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur, sözleşmeli personel ve işçiler çalıştırılmaktadır. Çalıştırılan belediye personeline ilişkin bilgiler tabloda detaylandırılmıştır.

Tablo 1: Personel Durumu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	1.544	334
Sözleşmeli Personel		39
Kadrolu İşçi	563	78
Geçici İşçi	-	-
Toplam	2107	451
696 Sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel		3694

Belediyenin doğrudan hissedarı olduğu toplam 3 adet şirket bulunmaktadır.

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 12'nci maddesine göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır. Bütçe işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülmektedir.

Bütçe; belediyenin stratejik planına ve performans programına uygun olarak, analitik bütçe sistemine göre belediye başkanı tarafından hazırlanan, mali yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösteren, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin veren ve belediye meclisince kabul edilen bir karardır. Bu kapsamda Esenyurt Belediyesi, faaliyetlerini ilgili mali yılı bütçesi ile verilen ödenekler ile yürütmektedir.

Esenyurt Belediyesinin 2023 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2:2023 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

E-Kod 1	Giderin Türü	Geçen Yıldan Devreden Ödenek (TL)	Bütçe İle Verilen Ödenek (TL)	Ödenek	Eklene n / Düşülen Ödenek (TL)	Net Ödenek Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenek (TL)	Ertesi Yıla Devreden Ödenek (TL)
1	Personel Giderleri	0,00	171.791.200,00	25.254.132,17	8.631.681,62	205.677.013,79	181.296.242,74	24.380.771,05	0,00
2	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	0,00	23.778.800,00	1.804.200,00	1.087.077,29	26.670.077,29	22.123.613,09	4.546.464,20	0,00
3	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	0,00	1.388.075.000,00	543.678.667,83	-163.063.209,09	1.768.690.458,74	1.712.863.978,09	55.826.480,65	0,00
4	Faiz Giderleri	0,00	23.121.000,00	5.000,00	24.046.352,73	47.172.352,73	46.380.568,55	791.784,18	0,00
5	Cari Transferler	0,00	142.864.000,00	3.000.000,00	30.899.689,36	176.763.689,36	174.186.985,73	2.576.703,63	0,00
6	Sermaye Giderleri	0,00	1.314.770.000,00	7.000.000,00	381.810.008,09	1.703.580.008,09	1.693.009.530,31	10.570.477,78	0,00
7	Sermaye Transferleri	0,00	6.350.000,00	0,00	6.500.000,00	12.850.000,00	12.769.154,98	80.845,02	0,00
8	Borç Verme	0,00	0,00	0,00	4.000.000,00	4.000.000,00	4.000.000,00	0,00	0,00
9	Yedek Ödenek	0,00	300.000.000,00	0,00	-293.911.600,00	6.088.400,00	0,00	6.088.400,00	0,00
Toplam		0,00	3.370.750.000,00	580.742.000,00	0,00	3.951.492.000,00	3.846.630.073,49	104.861.926,51	0,00

Esenyurt Belediyesinin 2023 mali yılı bütçesi ile 3.370.750.000,00 TL ödenek öngörülmüş olup yıl içinde yapılan 580.742.000,00 TL ek bütçe ile birlikte 2023 yılı ödenek toplamı 3.951.492.000,00 TL olmuştur. Yıl içinde 3.846.630.073,49 TL bütçe gideri yapılmış, 104.861.926,51 TL ödenek iptal edilmiş ve 2024 yılına ödenek devredilmemiştir.

Tablo 3: 2023 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe İle Tahmin Edilen (TL)	Ek Bütçe (TL)	Toplam Bütçe (TL)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01-Vergi Gelirleri	1.150.349.000,00	167.602.000,00	1.317.951.000,00	840.718.963,93	10.406.822,02	830.312.141,91	63,00
03-Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	119.925.000,00	69.077.000,00	189.002.000,00	379.131.946,59	1.762.653,50	377.369.293,09	199,66
04-Alınan Bağış ve Yardımlar	13.036.000,00	355.000,00	13.391.000,00	2.734.500,00	0,00	2.734.500,00	20,42
05-Diğer Gelirler	2.000.669.000,00	155.708.000,00	2.156.377.000,00	1.609.784.832,00	1.739.493,18	1.608.045.338,82	74,57
06-Sermaye Gelirleri	86.901.000,00	188.000.000,00	274.901.000,00	206.689,67	56.561,40	150.128,27	0,05
09-Red ve İadeler	-130.000,00	0,00	-130.000,00	0,00	0,00	0,00	0
Toplam	3.370.750.000,00	580.742.000,00	3.951.492.000,00	2.832.576.932,19	13.965.530,10	2.818.611.402,09	71,33

Buna göre 2023 yılında net bütçe geliri %71,33 seviyesinde gerçekleşmiştir. Vergi gelirleri %63,00, teşebbüs ve mülkiyet gelirleri %199,66, alınan bağış ve yardımlar %20,42, diğer gelirler ise %74,57 oranında gerçekleşmiştir.

Tablo 4: 2023 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Bütçe Ödeneği (TL)	Bütçe Gideri (Gerçekleşen) Tutar (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01-Personel Giderleri	197.045.332,17	181.296.242,74	92,00
02-Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	25.583.000,00	22.123.613,09	86,47
03-Mal ve Hizmet Alım Giderleri	1.931.753.667,83	1.712.863.978,09	88,66
04-Faiz Gideri	23.126.000,00	46.380.568,55	200,55
05-Cari Transferler	145.864.000,00	174.186.985,73	119,41
06-Sermaye Giderleri	1.321.770.000,00	1.693.009.530,31	128,08
07-Sermaye Transferleri	6.350.000,00	12.769.154,98	201,08
08-Borç Verme	0,00	4.000.000,00	-
09-Yedek Ödenekler	300.000.000,00	0,00	-
Toplam	3.951.492.000,00	3.846.630.073,49	97,34

Buna göre 2023 yılında bütçe giderleri %97,34 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Belediyenin bütçe gelirleri ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve 2022 yılının 2021 yılına, 2023 yılının 2022 yılına göre değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2021-2023) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2021 Yılı (TL) (A)	2022 Yılı (TL) (B)	2023 Yılı (TL) (C)	2022-2021 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2023-2022 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Vergi Gelirleri	379.794.552,26	546.004.478,75	840.718.963,93	43,76	53,97
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	16.749.831,95	25.016.526,59	379.131.946,59	49,35	1415,52

Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	2.997.658,44	1.596.550,00	2.734.500,00	-46,74	71,27
Diğer Gelirler	505.862.122,74	1.043.883.447,24	1.609.784.832,00	106,35	54,21
Sermaye Gelirleri	1.154.739,70	162.121,80	206.689,67	-85,96	27,49
Toplam	906.558.905,09	1.616.663.124,38	2.832.576.932,19	78,32	75,21
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	(19.271.973,72)	(15.996.765,23)	(13.965.530,10)	-16,99	-12,69
Net Toplam	887.286.931,37	1.600.666.359,15	2.818.611.402,09	80,40	76,08

Tablodaki veriler dikkate alındığında, 2023 yılında gelirler bir önceki yıla göre 1.217.945.042,94 TL'lik (%76,08) artış göstermiştir. Bu çerçevede; vergi gelirlerinde 294.714.485,18 TL (%53,97), teşebbüs ve mülkiyet gelirlerinde 354.115.420,00 TL (%1415,52), diğer gelirlerde 565.901.384,76 TL (%54,21) tutarlarındaki artışlar, toplam artış üzerinde belirleyici olmuştur. Söz konusu artışlar vergi gelirlerinde rayiç değerlerden, diğer gelirlerde merkezi idare vergi gelirlerinden alınan paylardan kaynaklanmıştır.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2021-2023) Seyri

Bütçe Giderinin Çeşidi	2021 Yılı (TL) (A)	2022 Yılı (TL) (B)	2023 Yılı (TL) (C)	2022-2021 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2023-2022 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Personel Giderleri	47.032.225,12	81.274.980,08	181.296.242,74	72,80	123,06
SGK Devlet Prim Giderleri	6.842.894,45	11.155.550,96	22.123.613,09	63,02	98,31
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	487.712.312,00	867.395.357,67	1.712.863.978,09	77,84	97,47
Faiz Giderleri	24.185.580,45	33.516.050,92	46.380.568,55	38,57	38,38
Cari Transferler	47.224.497,98	69.644.879,60	174.186.985,73	47,47	150,10
Sermaye Giderleri	117.543.171,67	523.181.550,65	1.693.009.530,31	345,09	223,59
Sermaye Transferleri	3.890.319,92	5.056.567,16	12.769.154,98	29,97	152,52
Borç Verme	9.750,00	3.000.000,00	4.000.000,00	30669,23	33,33
Toplam	734.440.751,65	1.594.224.937,04	3.846.630.073,49	117,06	141,28

Belediyenin bütçe giderleri toplamı 2023 yılında bir önceki yıla göre 2.252.405.136,45 TL (%141,28) artmıştır. Gider kalemleri incelendiğinde; 2023 yılında personel giderlerinin 100.021.262,66 TL (%123,06), sosyal güvenlik kurumlarına devlet prim giderlerinin 10.968.062,13 TL (%98,31) arttığı görülmektedir. Mal ve hizmet alım giderlerinde 845.468.620,42 TL'lik (%97,47), faiz giderlerinde 12.864.517,63 TL'lik (%38,38), cari transferlerde 104.542.106,13 TL'lik (%150,10), sermaye giderlerinde 1.169.827.979,66 TL'lik (%223,59), sermaye transferlerinde 7.712.587,82 TL'lik (%152,52), borç verme giderlerinde 1.000.000,00 TL'lik (%33,33) artış olmuştur.

Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre; bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın Belediyenin faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2023 yılı Faaliyet Gideri 2.951.332.290,04 TL, Faaliyet Geliri 3.173.724.822,20 TL olup Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu ise 222.392.532,16 TL olarak gerçekleşmiştir.

Esenyurt Belediyesinin doğrudan hissedarı olduğu şirketler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler

Sıra No	Şirketin Adı	Toplam Sermaye Tutarı	Belediyenin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Hisse Oranı (%)
1	Derman Yaşam Alanları İnş. Taah. San. Tic. Ltd. Şti.	100.016.000,00	100.016.000,00	100
2	Esenyurt Belediyesi Personel AŞ	500.000,00	500.000,00	100
3	İSYÖN İstanbul Yönetim Yenileme AŞ	15.480.000,00	19.850,00	0,13

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

Esenyurt Belediyesinin muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 46'ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibarıyla belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması

gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine evre, şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca hazırlanmaktadır.

1.4.2. Kamu İdaresinin Raporlama Sistemi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 484 ve 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

- a) Mizan cetveli
- b) Temel mali tablolar
 - 1) Bilanço
 - 2) Faaliyet sonuçları tablosu
 - 3) Nakit akış tablosu
- c) Diğer mali tablolar
 - 1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu
 - 2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
 - 4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu
 - 7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
 - 8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu

9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu

10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu.

1.4.3. Kamu İdaresi Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tablolarından bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Esenyurt Belediyesince iç kontrol sistemi ve işleyişinin üst yönetici ve personel tarafından sahiplenilmesi ve desteklenmesi adına çeşitli faaliyetler yürütülmekte ve bu faaliyetlerin yeterliliği konusunda Sayıştay Denetim Raporlarında belirli hususlar yer

almaktadır. İdarenin iç kontrol faaliyetlerinin yürütülmesinde şu hususlar göze çarpmaktadır:

Kontrol Ortamı

Kontrol ortamı, iç kontrolün diğer unsurlarına temel teşkil eden genel bir çerçeve olup, kişisel ve mesleki dürüstlük, yönetim ve personelin etik değerleri, iç kontrole yönelik destekleyici tutum, mesleki yeterlilik, organizasyonel yapı, insan kaynakları politikaları ve uygulamaları ile yönetim felsefesi ve iş yapma tarzına ilişkin hususları kapsamaktadır.

Söz konusu bileşene ait Etik Değerler ve Dürüstlük, Misyon, Organizasyon ve Görevler, Personelin Yeterliliği ve Performansı ile Yetki Devri standartlarının sağlanmasına yönelik olarak; kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumlulukların açık bir şekilde belirlenip yazılı hale getirildiği, yetki devirleri ve sınırlarının yazılı olarak belirlendiği, personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikasının belirlendiği ve kurum çalışanlarına duyurulduğu, kurumda ihtiyaç analizine dayalı hizmet içi eğitim planlaması yapıldığı görülmüştür.

Ancak idarede "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri" ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmalarının tamamlandığı ancak henüz uygulamaya geçilmediği, buna karşın hassas görevlere ilişkin prosedürlerin belirlenmediği değerlendirilmiştir.

Risk Değerlendirme

Risk değerlendirme, idarenin hedeflerinin gerçekleşmesini engelleyecek risklerin tanımlanması, analiz edilmesi ve gerekli önlemlerin belirlenmesi sürecidir.

Söz konusu bileşene ait Planlama ve Programlama ile Risklerin Belirlenmesi ve Değerlendirilmesi standartlarının sağlanmasına yönelik olarak; idarenin performans programını içerik olarak mevzuata uygun hazırladığı, kurumun bütçesinin performans hedefleri ve faaliyetlerle ilişkilendirildiği görülmüştür.

Ancak stratejik planın içerik olarak mevzuata uygun, idarenin kendi birimleri ve personelinin katkılarıyla hazırlanması, idarenin kurumsal risklerini ve iç kontrol risklerini belirlemesi, risklerin kurum personelinin katılımıyla belirlenmesi hususlarında çalışmaların mevcut olduğu ancak tamamlanmadığı, buna karşın risklerin değerlendirilmesinin yapılmamış olduğu tespit edilmiştir.

Kontrol Faaliyetleri

Kontrol faaliyetleri, idarenin hedeflerinin gerçekleştirilmesini sağlamak ve belirlenen riskleri yönetmek amacıyla oluşturulan politika ve prosedürleri kapsamaktadır.

Söz konusu bileşene ait Kontrol Stratejileri ve Yöntemleri, Prosedürlerin Belirlenmesi ve Belgelendirilmesi, Görevler Ayrılığı Hiyerarşik Kontroller Faaliyetlerin Sürekliliği Bilgi Sistemleri Kontrolleri standartlarının sağlanmasına yönelik olarak; iş akış süreçlerinin belirlendiği ve idarenin yaptığı görevlendirmelerde görevler ayrılığı ilkesini dikkate aldığı görülmüştür.

Ancak idarece belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetlerinin belirlenmesi, belirlenen her bir kontrol faaliyetinin uygulanması için sorumluların belirlenmesi ve ön mali kontrol sisteminin, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslara uygun olarak kurulması hususlarında çalışmaların bulunduğu fakat tamamlanmadığı değerlendirilmiştir.

Bilgi ve İletişim

Bilgi ve iletişim, gerekli bilginin ihtiyaç duyan kişi, personel ve yöneticiye belirli bir formatta ve ilgililerin iç kontrol ve diğer sorumluluklarını yerine getirmelerine imkân verecek bir zaman dilimi içinde iletilmesini sağlayacak bilgi, iletişim ve kayıt sistemini kapsamaktadır.

Söz konusu bileşene ait Bilgi ve İletişim Raporlama Kayıt ve Dosyalama Sistemi Hata, Usulsüzlük ve Yolsuzlukların Bildirilmesi standartlarının sağlanmasına yönelik olarak; idare faaliyet raporunun içerik olarak mevzuata uygun hazırlandığı, faaliyet sonuçları ile değerlendirmelerinin idare faaliyet raporunda gösterildiği, idare faaliyet raporunun kurumun web sitesinde yayımlandığı, kurumda veri kayıt ve dosyalama sisteminin mevcut olduğu, mevcut bilgi yönetim sistemlerinin bilgi güvenliğini ve yedekleme gerekliliklerini sağlayacak şekilde dizayn edildiği görülmüştür.

Ancak yönetimin ihtiyaç duyduğu gerekli bilgileri ve raporları üretecek ve analiz yapma imkânı sunacak bir yönetim bilgi sistemi kurulması hususunda çalışmaların tamamlandığı, uygulamaya geçildiği ancak eksiklikler bulunduğu tespit edilmiştir.

İzleme

İzleme, iç kontrol sisteminin kalitesini değerlendirmek üzere yürütülen tüm izleme faaliyetlerini kapsamaktadır.

Söz konusu bileşene ait İç Kontrolün Değerlendirilmesi ve İç Denetim standartlarının sağlanmasına yönelik olarak; sadece üst yöneticinin ve harcama birimlerinin iç kontrol güvence beyanını imzaladığı görülmüştür.

Ancak Kamu İç kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planının hazırlanması, İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulunun, üst yöneticinin onayı ile görevlendirilmesi, idarenin tüm birimlerinin iç kontrol sistemini yılda en az bir kez değerlendirmesi ve İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kuruluna raporlaması, İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulunun, bu raporları değerlendirerek üst yöneticinin onayına sunması hususlarında idarece çalışma yapılmadığı ve iç denetim biriminin bulunmadığı tespit edilmiştir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

İstanbul Esenyurt Belediyesinin 2023 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: İdarenin Mülkiyetinde, Yönetiminde veya Kullanımındaki Taşınmazların Envanter Çalışmalarının Tamamlanmaması ve Buna Bağlı Olarak Muhasebe Kayıtlarının Güncellenmemesi

Taşınmaz tapu bilgilerini fiili durumla uyumlulaştırma, numaralandırma, dosyalama,

cins tashihi ve yeniden değerlendirme işlemlerinin tamamlanmadığı ve bunlara bağlı olarak da muhasebe kayıtlarının güncellenemediği görülmüştür.

Taşınmazların yönetimi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 44, 45, 47 ve 60'uncu maddelerinde düzenlenmiştir. Hazine ve Maliye Bakanlığınca; 5018 sayılı Kanun'un 44, 45 ve 60'uncu maddelerine dayanılarak Kanun kapsamında olan kurum ve kuruluşların mülkiyetinde, yönetiminde veya kullanımında bulunan taşınmazların kaydına ve icmallерinin düzenlenmesine ilişkin usul ve esasları belirlemek üzere Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik çıkarılmıştır.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in 1'inci maddesinde, Yönetmelik'in amacının; genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri ile bu idarelere bağlı ve Kanun kapsamında olan kurum ve kuruluşların mülkiyetinde, yönetiminde veya kullanımında bulunan taşınmazların kaydına ve icmal cetvellerinin düzenlenmesine ilişkin usul ve esasları düzenlemek olduğu belirtilmiş ve Yönetmelik'in diğer maddelerinde kamu idarelerinin tasarrufunda bulunan taşınmazların kaydına ve buna ilişkin cetvellerin tutulmasına ilişkin usul ve esaslar ile bu işlerle ilgili görev, yetki ve sorumluluklar belirlenmiştir.

Yönetmelik'in "Kayıt ve kontrol işlemleri" başlıklı 5'inci maddesine göre, taşınmaz kayıt ve kontrol işlemleri; kamu idarelerine ait taşınmazların mevcutlarla birlikte içinde bulunulan yılda çeşitli yollarla edinilenlerin ve elden çıkarılanların miktar ve değer olarak takip edilmesi amacıyla kayıt altına alınması olup kayıtların belgeye dayanması esastır. "Tapuda Kayıtlı Olan Taşınmazlar" başlığı altında yer alan taşınmazlar maliyet bedeli üzerinden, bu taşınmazlardan maliyet bedeli belirlenemeyenler ise rayiç değerleri üzerinden kayıtlara alınacaktır. Taşınmazların rayiç değeri; maliki kamu idaresince, başka bir kamu idaresinin yönetiminde veya kullanımında olanlar ise bu idarelerce tespit edilecek ve taşınmazların kayıtlara alınan değeri, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre güncellenecektir. Ayrıca, kayıt işlemleri, taşınmaz giriş ve çıkış kayıtlarının tutulması ve ilgili cetvellere kaydedilmesi süreçlerini kapsamaktadır.

Yönetmelik'in "Taşınmazların numaralandırılması" başlıklı 8'inci maddesine göre, kamu idarelerince kaydedilen her taşınmaz için daha önce belirlenmiş taşınmaz numarası var ise bu taşınmaz numarası, yoksa kamu idarelerinin belirleyeceği taşınmaz numarası verilecektir.

Yönetmelik'in "Dosyalama" başlıklı 9'uncu maddesine göre, kamu idarelerince

kaydedilen her taşınmaz için taşınmaz ile aynı numarayı taşıyan birer dosya oluşturulacak, söz konusu dosyaya maddede ayrıntısı ile sayılan belgeler eklenecektir.

Yönetmelik'in "Cins tashihlerinin yapılması" başlıklı 10'uncu maddesine göre, kamu idarelerince; mülkiyetlerinde, yönetimlerinde veya kullanımlarında bulunan taşınmazların mevcut kullanım şekli ile tapu kaydının birbirine uygun olmaması durumunda, taşınmazlar mevcut kullanım şekli ile kayıtlara alınacak olup kamu idareleri taşınmazların cins tashihinin yapılması için gerekli işlemleri yapacaklardır. Tahsis edilen ve üzerinde irtifak hakkı tesis edilen taşınmazlar açısından bu yükümlülük kullanan idarenin veya gerçek veya tüzel kişilerin durumu tespit eden yazısı üzerine taşınmaz maliki idareye aittir. Ancak cins tashihine ilişkin gerekli belgeler ile buna ilişkin malî yükümlülükler kullanıcılar tarafından karşılanacaktır.

Diğer yandan, aynı Yönetmelik'in geçici 1'inci maddesinde de, tüm bu taşınmaz kayıt işlemlerinin 31.12.2017 tarihine kadar tamamlanması gerektiği ifade edilmiştir.

Yukarıda belirtildiği üzere, Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik hükümleri gereğince; tapu bilgilerinin temin edilerek fiili envanterin yapılması, mevzuatında belirtilen şekilde kayda esas değerlerinin tespit edilmesi ve yeniden değerlendirme yapılması, her bir taşınmaz için numaralandırma, dosyalama ve cins tashihi işlemlerinin yapılması, taşınmaz icmal cetvellerinin konsolide edilmesi, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği gereği taşınmazların mali tablolarda gösterilmesi ve tüm bu taşınmaz kayıt işlemlerinin 31.12.2017 tarihine kadar tamamlanması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, mevzuatında belirtilen süre itibarıyla taşınmaz tapu bilgileri ile fiili durum uyumlulaştırılmasının yapılamadığı ve numaralandırma, dosyalama, cins tashihi ve yeniden değerlendirme işlemlerinin tamamlanamadığı ve bunlara bağlı olarak da muhasebeleştirme işlemlerinin güncellenemediği ve belirtilen eksikliklerin 31.12.2023 tarihi itibarıyla devam ettiği tespit edilmiştir.

Yukarıda yer verilen denetim tespitine istinaden, İdare tarafından, karşılaşılan zorluklar neticesinde uzayan sürecin bir an önce tamamlanması için personel görevlendirildiği, muhasebe kayıtlarına yönelik çalışmaların devam ettiği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, İdare tarafından öncelikle fiili envanter çalışmaları tamamlanmalı, ardından Yönetmelik'te belirtildiği şekilde icmal tabloları hazırlanarak mali tablolarda yer alan bilgiler güncellenmelidir.

BULGU 2: İdare Taşınmazlarının Diğer Kamu İdarelerine Tahsis Edilmesine İlişkin Muhasebe Kayıtlarının Yapılmaması

İdarece diğer kamu kurum ve kuruluşlarına taşınmaz tahsis edildiği, ancak bu tahsis işlemlerinin muhasebeleştirilmediği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 25-Maddi duran varlıklar hesap grubunda "Hesap grubuna ilişkin işlemler" başlıklı 187'nci maddesinde:

Tahsis edilen taşınmazlardan, Hazineye ait olanların milli emlak birimlerince, diğer kamu idarelerine ait olanların ise yetkili birimlerce muhasebe birimlerine bildirilerek gerekli kayıtların yapılacağı; kamu idaresinin mülkiyetinde olan taşınmazların, bunlardan diğer kamu idarelerine tahsis edilenlerin ve kamu idarelerince tahsisli olarak kullanılanların yardımcı hesaplar itibarıyla izleneceği; taşınmazların tahsisinin kaldırılmasına karar verilmesi halinde taşınmazı tahsis eden idare ile taşınmazın tahsis edildiği idarenin muhasebe hizmetlerini yürüten muhasebe birimleri tarafından tahsise ilişkin muhasebe kayıtlarının kapatılacağı;

ifade edilmiştir.

Diğer yandan, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 252-Binalar Hesabına ilişkin "Hesabın işleyişi" başlıklı 193'üncü maddesine göre; tahsis edilen binalar, tahsis eden kamu idaresine hizmet veren muhasebe birimince kayıtlı değeri üzerinden 252-Binalar Hesabına alacak, 500-Net Değer Hesabına borç kaydedilecektir. Ayrıca, varlığa ilişkin ayrılmış amortisman tutarı da 500-Net Değer Hesabına alacak, 257-Birikmiş Amortismanlar Hesabına borç kaydedilmek suretiyle İdarenin muhasebe kayıtları yenilenecektir. Aynı Yönetmelik'te, 250-Arazi ve Arsalar Hesabı ile 251-Yeraltı ve Yer Üstü Düzenleri Hesabı için de benzer düzenlemeler bulunmaktadır.

Yapılan incelemede, İdare tarafından diğer kamu kurum ve kuruluşlarına tahsis edilen 31 adet bina, 21 adet arsa olmak üzere toplam 52 adet taşınmazın muhasebe kayıtlarının eksik ve hatalı yapıldığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer verilen denetim tespitine istinaden, İdare tarafından, taşınmazların envanter çalışmalarının tamamlanmasının ardından muhasebe kayıtlarının yapılması için çalışma başlatılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, İdarenin 2023 yılı bilançosunda 250-Arazi ve Arsalar Hesabı, 252-Binalar Hesabı ile amortismanına tabi maddi duran varlıklar için 257-Birikmiş Amortismanlar Hesabı

fazla tutarlarla yer almıştır.

BULGU 3: Devreden Katma Değer Vergisi Hesabının Gerçek Durumu Yansıtması

Geçmiş dönemlerde, İdare tarafından satışa konu olmayan, kamu hizmeti üretiminde nihai tüketici olarak kullanmak veya tüketmek üzere satın alınan mal veya hizmetler için ödenen katma değer vergilerinin indirimine konu edilmek üzere 191-İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabında muhasebeleştirilmesi nedeniyle 190-Devreden Katma Değer Vergisi Hesabında gerçeğe uygun olmayan tutarların yer aldığı görülmüştür.

3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'nun "Verginin konusunu teşkil eden işlemler" başlıklı 1'inci maddesinin birinci fıkrasının 3/g bendinde; belediyelerin ticari, sınai, zirai ve mesleki nitelikteki teslim ve hizmetlerinin KDV'ye tabi olduğu belirtilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 191-İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabının niteliğinin düzenlendiği 153'üncü maddesinde ise; mahalli idarelerin bir bedel karşılığı satmak üzere ürettikleri mal veya hizmetin üretim girdisi olarak satın aldıkları mal veya hizmete ilişkin olarak ödemiş oldukları katma değer vergisini indirim konusu yapacakları, bunun dışında kurumun satışa konu olmayan, kamu hizmeti üretiminde nihai tüketici olarak kullanmak veya tüketmek üzere satın alınmış mal veya hizmet için ödenen katma değer vergisinin ise indirim konusu yapılmayacağı ve bu tutarların ilgili gider veya varlık hesabının maliyet bedeline ilave edileceği hüküm altına alınmıştır.

Mezkûr Yönetmelik'in 190-Devreden Katma Değer Hesabına ilişkin "Hesabın işleyişi" başlıklı 152'nci maddesinde; ay sonlarında, Devreden Katma Değer Vergisi Hesabı ile İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabının borç bakiyeleri toplamının, Hesaplanan Katma Değer Vergisi Hesabının alacak bakiyesinden fazla olduğu durumda sonraki döneme devreden katma değer vergisi tutarının bu hesaba borç kaydedileceği belirtilmiştir.

Mezkûr yasal düzenlemelerden anlaşılacağı üzere, İdarenin sadece, satış işlemlerinden katma değer vergisi tahsilatı yaptığı mal ve hizmetin üretiminde, üretim girdisi olarak kullanılan mal ve hizmet alımları nedeniyle satıcılara ödenen veya borçlanılan giderin KDV'sinin indirim konusu yapılması, bunların dışındaki mal ve hizmet alımlarına ilişkin KDV'nin ise indirim konusu yapılmaksızın doğrudan malın veya hizmetin maliyetine eklenmesi ve gider veya ilgili varlık hesaplarına kaydedilmesi gerekmektedir.

Esenyurt Belediyesi kurumsal olarak KDV mükellefi olmadığı gibi, KDV tahsilatına konu olan mal ve hizmet satışı da sınırlıdır. Bu nedenle katma değer vergisi mükellefi olmayan İdarenin, indirim hakkı doğurmayan KDV tutarlarını 191-İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabında değil bir maliyet unsuru olarak gider veya ilgili varlık hesaplarında takip etmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede; geçmiş dönemlerde yapılmış olan hatalı indirimler nedeniyle 191-İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabının kullanıldığı ve dönem sonlarında muhasebe kuralı gereği bu hesabın bakiyesinin 190-Devreden Katma Değer Vergisi Hesabına devredildiği, 31.12.2023 tarihi itibarıyla 190-Devreden Katma Değer Vergisi Hesabında geçmiş dönemlerden devrederek gelen 163.613.066,84 TL hatalı kaydın yer aldığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer verilen denetim tespitine istinaden, İdare tarafından, ilgili mevzuat çerçevesinde düzeltme kayıtlarının oluşturulmasının sağlanacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, İdare tarafından satışa konu olmayan, kamu hizmeti üretiminde nihai tüketici olarak kullanmak veya tüketmek üzere satın alınan mal veya hizmetler için ödenen katma değer vergilerinin indirime konu edilmesi nedeniyle İdarenin 2023 yılı bilançosunda 190-Devreden Katma Değer Vergisi Hesabı 163.613.066,84 TL fazla tutarla yer almıştır.

BULGU 4: Belediye Adına Tescilli Araçların Muhasebe Kayıtlarında Yer Almaması

İdareye ait araçlara ilişkin muhasebe kayıtları üzerinden yapılan incelemede bazı araçların muhasebe kayıtlarına alınmadığı görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun;

“Hesap verme sorumluluğu” başlıklı 8’inci maddesinde; her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanların, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumlu olduğu;

“Muhasebe sistemi” başlıklı 49’uncu maddesinde, muhasebe sisteminin; karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak ve malî raporların düzenlenmesi ile kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak şekilde kurulup yürütüleceği, kamu hesaplarının, kamu idarelerinin gelir, gider ve varlıkları ile malî sonuç doğuran ve öz kaynağın artmasına

veya azalmasına neden olan her türlü işlemlerle garantilerin ve yükümlülüklerin belirlenmiş bir düzen içinde hesaplara kaydedilerek, yönetim ve denetim yetkilileriyle kamuoyuna gerekli bilgilerin sağlanması amacıyla tutulacağı, hüküm altına alınmıştır.

Mezkûr Kanun'un "Kayıt zamanı" başlıklı 50'nci maddesindeki "*Bir ekonomik değer yaratıldığında, başka bir şekle dönüştürüldüğünde, mübadeleye konu edildiğinde, el değiştirdiğinde veya yok olduğunda muhasebeleştirilir. Bütün malî işlemlerin muhasebeleştirilmesi ve her muhasebe kaydının belgeye dayanması şarttır.*" hükmü gereğince tüm mali işlemlerin muhasebeleştirilmesi gerekmektedir.

Diğer yandan Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 254-Taşıtlar Hesabına ilişkin "Hesabın işleyişi" başlıklı 197'nci maddesinde; bütçeye gider kaydıyla edinilen taşıtların tutarları, bu Yönetmelik'in yürürlük tarihinden önce mevcut olan taşıtlardan envanteri yapılanların tespit edilen değerleri, bedelsiz olarak kurumlara intikal eden taşıtların tespit edilen değerleri üzerinden bu hesaba borç kaydedileceği belirtilmiştir. Satılan taşıtların kayıtlı değeri, kazaya uğrama, eskime veya ekonomik ömrünü tamamlama gibi nedenlerle taşıt olma vasfı ortadan kalkan taşıtların kayıtlı değerleri, idarelerce diğer kamu idarelerine bedelsiz olarak devredilen taşıtların kayıtlı değerleri üzerinden bu hesaba alacak kaydedileceği hüküm altına alınmıştır.

Türkiye Noterler Birliğinden alınan Esenyurt Belediyesi adına tescil edilmiş araçların listesi ile İdarenin taşıtlarına ilişkin muhasebe kayıtlarının karşılaştırılması sonucunda; İdare adına tescilli olup muhasebe kayıtlarında yer alan 78 adet motorlu taşıt söz konusu iken Türkiye Noterler Birliğinden alınan listede 124 adet motorlu taşıtın İdare adına tescilli olduğu ve 46 adet taşıtın Belediye adına tescilli olmasına rağmen muhasebe kayıtlarında bulunmadığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer verilen denetim tespitine istinaden, İdare tarafından 04.01.2024 tarihinde Türkiye Noterler Birliğinden İdare adına tescilli araçların tam listesinin talep edildiği, İdareye iletilen aktif tescil kaydı bilgilerine göre İdare adına toplamda 145 aracın aktif tescil kaydı bilgisinin olduğunun anlaşıldığı, taşınır hesapları ile tescil kayıt bilgilerinin birbiriyle uyumlu hale getirilmesi amacıyla yeniden sayım yapılacağı, söz konusu sayım sonucunda tespit edilecek araçların muhasebe hesaplarına kaydedileceği ifade edilmişse de, Türkiye Noterler Birliğince aktif tescil kaydı bilgisi iletilen bu araçların İdare muhasebe kayıtlarında olup olmadığına ilişkin adet bilgisi cevapta paylaşılmamış, tescil kayıtlarına ilişkin listeye İdare cevabında da yer verilmemiştir. Bulguda da ifade edildiği şekliyle, yapılan incelemede, Türkiye

Noterler Birliğinden alınan listede 124 adet motorlu taşıtın İdare adına tescilli olduğu, 78 adet motorlu taşıtın muhasebe kayıtlarında yer aldığı, 46 adet taşıtın ise Belediye adına tescilli olmasına rağmen muhasebe kayıtlarında bulunmadığı tespit edilmiştir.

Sonuç olarak, İdare envanterinde bulunan araçların ilgili mevzuat hükümlerine göre muhasebe kayıtlarının yapılması gerekmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: 2021 Yılı Öncesi İçin Büyükşehir Belediyesine Gönderilmesi Gereken Otopark Bedellerinin Muhasebe Kayıtlarında Yer Almaması

İdare tarafından Büyükşehir Belediyesine gönderilmesi gereken otopark bedellerinin muhasebe kayıtlarında yer almadığı görülmüştür.

7261 sayılı Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nda bazı değişiklikler yapılmıştır.

Buna göre Kanun'un 7'nci maddesinde ve 27'nci maddesinde yapılan değişiklikler ile bölge otoparkı, kapalı ve açık otoparklar yapmak, yaptırmak, işletmek, işlettirmek veya ruhsat verme işlemleri ilçe belediyelerinin görev ve yetkileri kapsamına alınmıştır. İmar mevzuatı uyarınca ilçe belediyelerinin otoparkla ilgili olarak elde ettikleri gelirleri beş yıllık imar programına göre hazırlanan kamulaştırma projesi karşılığında bölge otoparkı için gerekli arsa alımları ile inşasında kullanacağı belirtilmiştir. Ayrıca bu gelirlerin başka amaçla kullanılamayacağı hüküm altına alınmıştır.

Böylece, daha önce sadece otopark yapma yetkisine sahip olan büyükşehir ilçe belediyelerine, Kanun'da yapılan değişiklik kapsamında kapalı veya açık otoparkları yapmak, yaptırmak, işletmek, işlettirmek veya ruhsat vermek yetkisi verilmiştir. Bu doğrultuda Otopark Yönetmeliği uyarınca tahsil edilen ve emanet hesaplarına alındıktan sonra 45 gün içerisinde Büyükşehir Belediyesine gönderilmesi gereken otopark bedellerinin gönderilmesi düzenlemesine son verilmiştir.

Söz konusu hükümler 7261 sayılı Kanun'un yayım tarihi olan 30.12.2020 tarihinden itibaren ilçe belediyeleri için geçerli olacaktır.

Bu tarihten önce 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun ve Otopark Yönetmeliği'nin mülga hükümleri kapsamında tahsil edilen otopark bedellerinin Büyükşehir Belediyelerine aktarılması gerekmektedir. Bu doğrultuda Esenyurt Belediyesi tarafından Büyükşehir Belediyesine olan otopark borcuna mahsuben 05.10.2017 tarih ve 2017/132 sayılı Meclis Kararı ile taşınmaz devri kararı alınmış ve 9465/1 no.lu 31.12.2017 tarihli ödeme emri ile 78.836.444,79 TL'lik otopark bedeli İdarenin muhasebe kayıtlarından çıkarılmıştır. Ancak söz konusu taşınmaz devir işlemleri tapuda gerçekleştirilemediğinden mezkûr borç (otopark bedeli) tekrar muhasebe kayıtlarına alınmamıştır.

Yukarıda yer verilen denetim tespitine istinaden, İdare tarafından, 2021 yılı öncesi için büyükşehir belediyesine gönderilmesi gereken otopark bedellerinin muhasebe kayıtlarında yer almasının sağlanacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, İdare tarafından Büyükşehir Belediyesine gönderilmesi gereken bu tutarın muhasebe kayıtlarına alınmaması nedeniyle İdarenin 2023 yılı bilançosunda 362-Fonlar veya Diğer Kamu İdareleri Adına Yapılan Tahsilat Hesabı 78.836.444,79 TL eksik tutarla yer almıştır.

BULGU 2: Kullanılma Özelliğini Kaybeden Araçların Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabında Muhasebeleştirilmemesi

İdare adına tescilli olup kullanılmayan bazı araçların, hurdaya ayırma işlemlerinin gerçekleştirilmediği ve ilgili muhasebe kayıtlarının yapılmadığı görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Kayıt zamanı" başlıklı 50'nci maddesinin, "*Bir ekonomik değer yaratıldığında, başka bir şekle dönüştürüldüğünde, mübadeleye konu edildiğinde, el değiştirdiğinde veya yok olduğunda muhasebeleştirilir. Bütün malî işlemlerin muhasebeleştirilmesi ve her muhasebe kaydının belgeye dayanması şarttır.*" hükmü gereğince tüm mali işlemlerin muhasebeleştirilmesi gerekmektedir.

Ekonomik ömrünü tamamlamış olan veya tamamlamadığı halde teknik ve fiziki nedenlerle kullanılmasında yarar görülmemekle hizmet dışı bırakılması gerektiğine Taşınır Mal Yönetmeliği'nin "Hurdaya ayırma nedeniyle çıkış" başlıklı 28'inci maddesindeki usuller çerçevesinde karar verilen taşınırlar hurdaya ayrılmaktadır.

Aynı Yönetmelik'in 13'üncü maddesinde; taşınırlar, çeşitli nedenlerle kullanılamaz hale geldiğinde, hurdaya ayrıldığına veya kaybolma, çalınma, canlı taşının ölümü gibi yok olma hallerinde çıkış kaydedileceği belirtilmektedir.

Diğer yandan, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 254-Taşıtlar Hesabına ilişkin "Hesabın işleyişi" başlıklı 197'nci maddesinde; kazaya uğrama, eskime veya ekonomik ömrünü tamamlama gibi nedenlerle taşıt olma vasfı ortadan kalkan taşıtların kayıtlı değerlerinin bu hesaba alacak, 294-Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabına borç; ayrılmış olan amortisman tutarının 299-Birikmiş Amortismanlar Hesabına alacak, 257-Birikmiş Amortismanlar Hesabına borç kaydedileceği belirtilmiştir. Mezkûr Yönetmelik'in 294-Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabına ilişkin "Hesabın işleyişi" başlıklı 225'inci maddesinde de; kullanılma olanaklarını yitiren maddi duran varlıkların kayıtlı değerleri üzerinden bu hesaba borç, ilgili maddi duran varlık hesabına alacak; ayrılmış olan amortisman tutarının 299-Birikmiş Amortismanlar Hesabına alacak, 257-Birikmiş Amortismanlar Hesabına borç kaydedileceği belirtilmiştir.

Mezkûr mevzuat hükümlerine göre; ekonomik ömrünü tamamlamış olan veya tamamlamadığı halde teknik ve fiziki nedenlerle kullanılmasında yarar görülmemekle hizmet dışı bırakılması gerektiğine karar verilen taşınırların hurdaya ayırma işlemlerinin yapılması ve akabinde 294-Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabında izlenmeye devam edilmesi gerekmektedir.

Ayrıca söz konusu hurdaya ilişkin amortisman tutarları da 299- Birikmiş Amortismanlar Hesabında takip edilmeli, hurdaya ayırma ve satış için ilgili birime teslim işlemlerinde de yine aynı hesaba gerekli kayıtlar yapılmalıdır.

Yapılan incelemede, İdare adına tescilli olup kullanılmayan 31 adet aracın hizmet dışı bırakılarak trafikten çekilmesi gerektiğine karar verilmesine karşın söz konusu araçların hurdaya ayırma işlemleri yapılmadığından 294-Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabı ile 299-Birikmiş Amortismanlar Hesabına yapılması gereken muhasebe kayıtlarının yapılmadığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer verilen denetim tespitine istinaden, İdare tarafından, tespit konusu araçların üzerinde haciz bulunduğu, haciz kaldırma işlemlerinin tamamlanmasının ardından taşıtların ilgili varlık hesaplarına geçişinin yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, hurdaya ayrılan araçların ve bu araçlara ait amortismanların ilgili

hesaplara aktarılmaması nedeniyle; İdarenin 2023 yılı mali tablolarında, 254-Taşıtlar Hesabı ve 257-Birikmiş Amortismanlar Hesabı fazla tutarlarla, 294-Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabı ile 299-Birikmiş Amortismanlar Hesabı ise aynı şekilde eksik tutarlarla yer almıştır.

BULGU 3: Yevmiye Defterinde Boş Yevmiye Numaralarının Bulunması ve Geçmişe Yönelik Kayıt Yapılması

İdarenin muhasebe sisteminde boş yevmiye numaralarının bulunduğu ve geçmişe yönelik kayıt yapılabildiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin 42'nci maddesinde;

“Kurumların muhasebesi, 3/12/2014 tarihli ve 2014/7052 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin ikinci bölümünde belirlenen ve muhasebe ilke ve kurallarının dayanağını oluşturan temel muhasebe kavramları ile faaliyet sonuçları, bütçe uygulama sonuçları, nazım hesaplara ilişkin ilkeler ve varlıklar, yabancı kaynaklar ve öz kaynaklar ilkelerinden oluşan bilanço ilkeleri ile üçüncü bölümünde belirlenen muhasebe standartları, kurallar ve uygulamalara ilişkin hükümler çerçevesinde yürütülür.” düzenlemesine yer verilmiştir.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin “Temel kavramlar” başlıklı 5'inci maddesinde tam açıklama kavramı; “mali tablolardan yararlanacak olanların doğru karar vermelerine yardımcı olacak ölçüde yeterli, açık ve anlaşılır şekilde düzenlenmesi” şeklinde tanımlanmıştır.

Aynı Yönetmelik'in “Kayıt düzeni ve kayıt düzeltmesi” başlıklı 18'inci maddesinde de; muhasebe işlemlerinin, gerçekleşme sırasına göre düzenli bir şekilde hesap dönemi başında “1” den başlamak üzere hesap döneminin sonuna kadar numaralandırarak kaydedileceği, muhasebe kayıtlarının ancak yeni bir muhasebe kaydı ile düzeltilebileceği ve muhasebe belgesinde düzeltme işleminin gerekçesine yer verileceği hükümleri yer almaktadır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin “Yevmiye sistemi, muhasebeleştirme belgeleri ve açılış kayıtları” başlıklı 43'üncü maddesinde; muhasebe işlemlerinin yevmiye tarih ve numara sırasına göre ve maddeler halinde yevmiye defterine günlük olarak kaydedileceği, aynı maddenin dördüncü fıkrasında ise muhasebeleştirme belgelerinin yevmiye tarih ve numarası sütunlarına, gerçekleşen işlemlerin kayda geçirildikleri

tarih ile hesap döneminin başında (1)'den başlayıp, hesap döneminin sonuna kadar devam eden birer numara verileceği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, 2023 yılı içerisinde 171 adet yevmiyenin boş bırakıldığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer verilen denetim tespitine istinaden, İdare tarafından, tespit konusunda gerekli hassasiyetin gösterileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, İdarenin muhasebe işlemlerinin yevmiye tarih ve numara sırasına göre ve maddeler halinde yevmiye defterine günlük olarak ve sıra atlanılmadan kaydedilmesi gerekmektedir.

BULGU 4: Yapım İşlerinde Yeni İş Kalemi Miktarlarının Revize Birim Fiyat Hesabı Yapılmasına Engel Olacak Şekilde Belirlenmesi

Yapım işlerine ilişkin sözleşmelerde bulunmayan çeşitli iş miktarlarının “bir birim” olarak tespit edildiği ve imalatların toplam miktarlarına yeni birim fiyat onaylarında yer verilmediği görülmüştür.

Kamu İhale Genel Tebliği'nin 52'nci maddesinde yapılan değişiklikle 18.08.2019 tarihinden itibaren yeni fiyatla sözleşmeye dâhil olan iş kalemlerine de revize fiyat uygulaması mümkün hale gelmiştir.

Maddenin değişiklikten önceki halinde birim fiyat sözleşmelerde bulunan iş kalemi miktarının değişmesi halinde revize birim fiyat yapılacağı ifade edilmişken, söz konusu tarihte yürürlüğe giren değişikliğe göre birim fiyatlı işlerde herhangi bir iş kaleminin (sözleşmede yer alan ya da yeni fiyatla sözleşmeye dâhil olan iş kalemi) miktarında, işin devamı sırasında sözleşmesinde yer alan iş kalemi için sözleşmede belirtilen iş kalemi miktarında; yeni fiyatla sözleşmeye dâhil edilen iş kalemi için ise yeni fiyat oluşturulurken projesine göre tespit edilip idare tarafından onaylanan iş kalemi miktarında %20'yi aşan artışın meydana gelmesi ve bu toplam artışın aynı zamanda sözleşme bedelinin yüzde 1'ini aşması halinde revize birim fiyat yapılacağı belirtilmiştir.

Buna göre madde metninde açıkça görüleceği üzere revize birim fiyat hesabında söz konusu miktarlarda yüzde 20'lik bir artışın olup olmadığı değerlendirilecektir. Diğer yandan yeni fiyatla sözleşmeye dâhil edilen iş kalemlerinin miktarlarının projesine göre tespit edilip idare tarafından onaylanması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, İdare tarafından yeni fiyat yapılarak sözleşmeye dâhil edilen iş kalemlerinin onay yazılarında bu iş kalemlerinin miktarlarının belirtilmediği sadece biriminin ifade edildiği; böylelikle bu yeni fiyatla sözleşmeye sonradan dâhil edilen imalatlara ilişkin revize birim fiyat uygulaması yapılamadığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer verilen denetim tespitine istinaden, İdare tarafından, tespit konusunda gerekli hassasiyetin gösterileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, İdarenin yasal düzenlemelere uygun olarak, yeni birim fiyat tutanaklarında veya yeni imalat olurlarında yeni iş kalemine ait gerekli fizibilite çalışmalarını gerçekleştirerek bu iş kaleminin kullanımı öngörülen miktarını belirlemesi gerekmektedir.

BULGU 5: Yeni Birim Fiyat Tespitinde Kullanılan Rayiçler İçin Ticaret ve/veya Sanayi Odasından Onay Alınmaması

Yapım işi sözleşmelerinde yer almayan ve sonradan yapılmasına gerek duyulan imalat kalemlerine ait yeni birim fiyatların belirlenmesi sırasında kullanılacak rayiçlerin Ticaret ve/veya Sanayi Odasına onaylatılmadan kullanıldığı görülmüştür.

Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin "Sözleşmede bulunmayan işlerin fiyatının tespiti" başlıklı 22'nci maddesinin üçüncü fıkrasına göre, iş kalemi veya iş grubunun niteliğine uygun olarak ve kaynakların verimli kullanılması prensibi gözetilerek anılan maddenin (ç) bendine göre idarece kabul edilmek şartıyla, ticaret ve/veya sanayi odasınca onaylanmış uygulama ayına ait yerel rayiçler kullanılabilir.

Anılan Şartname'nin (ç) bendi hükmünde, Ticaret ve/veya Sanayi odasınca rayicin onay işleminin yeni birim fiyatın bir geçerlilik şartı olarak kabul edildiği görülmektedir. Bu bağlamda, ticaret veya sanayi odasınca yerel rayiçlere uygunluğu onaylanmamış rayiçlerin kullanılma imkânı bulunmamaktadır. Çünkü ilgili odalarca yapılacak onay işlemi; rayicin yer ve zaman itibarıyla piyasa değerlerini yansıttığını vurgulayan bir işlem olduğu gibi belirlenen rayicin yeni birim fiyata dayanak teşkil etmesi açısından geçerlilik şartı olarak düzenlenmiştir.

Yapılan incelemede, idare tarafından yürütülen yapım işlerinde piyasa fiyat araştırması yöntemi ile rayicin tespit edildiği ancak bu rayiçlerin ticaret ve/veya sanayi odasınca yerel rayiçlere uygunluğuna ilişkin onay sürecinin olmadığı ve bu haliyle tespit olunan rayiçlerin yeni birim fiyat olarak kullanıldığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer verilen denetim tespitine istinaden, İdare tarafından, tespit konusunda gerekli hassasiyetin gösterileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, İdare tarafından mevzuat hükümleri kapsamında yeni birim fiyat tespitinde uygulama ayına ait yerel rayiçlerin kullanılması durumunda, belirtilen geçerlilik şartına uygun hareket edilmesi gerekmektedir.

BULGU 6: Esenyurt Belediyesi Sosyal ve İktisadi İşletmesinin İş ve İşlemleri ile Bunlara İlişkin Kayıtlarda Usule Aykırı Hususlar Bulunması

Esenyurt Belediyesi Sosyal ve İktisadi İşletmesinin iş ve işlemleri ile bunlara ilişkin kayıtlarda usule aykırı hususlar bulunduğu görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "İşletme tesisi" başlıklı 71'inci maddesinde, belediyelerin özel gelir ve gideri bulunan hizmetlerini Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının izniyle bütçe içinde işletme kurarak yapabileceği düzenlenmiş olup bu çerçevede kurulacak işletmelere ilişkin usul ve esaslar Mahalli İdareler Bütçe İçi İşletme Yönetmeliği'nde belirlenmiştir.

Belirtilen usul ve esaslara ilişkin yapılan incelemeler neticesinde aşağıdaki hususlar tespit edilmiştir.

A) Esenyurt Belediye Başkanlığı Bütçe İçi İşletme Yönetmeliği'nin Sayıştay Görüşü Alınmadan Yürürlüğe Konulması

Belediye tarafından çıkarılan Esenyurt Belediye Başkanlığı Bütçe İçi İşletme Yönetmeliği'nin Sayıştay'ın istişari görüşü alınmadan kabul edilerek yürürlüğe konulduğu görülmüştür.

6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nun "Daireler Kurulu" başlıklı 27'nci maddesinde; genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerince mali konularda düzenlenecek yönetmelikler ile yönetmelik niteliğindeki düzenleyici işlemlerin, Sayıştay'ın istişari görüşü alınarak yürürlüğe konulacağı, belirtilmiştir.

17.02.2006 tarih ve 26083 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak 19.12.2005 tarih ve 2005/9986 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe giren Mevzuat Hazırlama Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik'in "Görüş alma" başlıklı 6'ncı maddesinde; Sayıştay'ın denetimine tâbi diğer kamu kurum ve kuruluşlarınca malî konularda düzenlenecek yönetmelik

taslakları hakkında Sayıştay Başkanlığının görüşünün alınması zorunludur, hükmüne yer verilmiştir.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri kapsamında, ilgili kamu idarelerince mali konularda düzenlenecek yönetmelik ve yönetmelik niteliğindeki düzenleyici işlemlerin Sayıştay'ın istişari görüşü alındıktan sonra yürürlüğe konulabileceği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede; 08.04.2021 tarih ve 62 sayılı Meclis Kararı ile kabul edilen ve 17 maddeden oluşan Esenyurt Belediye Başkanlığı Bütçe İçi İşletme Yönetmeliği'nin, yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerinde açıkça belirtilmiş olmasına rağmen, Sayıştay'ın istişari görüşü alınmadan kabul edildiği ve yürürlüğe konulduğu tespit edilmiştir.

Mali konulardaki yönetmelikler açısından Sayıştay'ın istişari görüşünün alınması esaslı bir şekil ve usul işlemi olarak karşımıza çıkmakta olup Belediye tarafından hazırlanan yönetmelik taslaklarının ilgili mercilerden görüş alındıktan sonra yayımlanıp yürürlüğe konulması gerektiğinden, yürürlüğe girmeden önce ilgili mercilere gönderilmesi gerekmektedir.

B) Tahsilat, Para Yatırma ve Kontrol İşlemlerinin Mevzuata Uygun Olmaması

Bütçe İçi İşletmenin faaliyetleri kapsamında gerçekleştirilen tahsilat ve ödemelerin muhasebe yetkilisi mutemedi olarak görevlendirilmesi ve kefalet aidatı kesintisi bulunmayan personel aracılığıyla yapıldığı, söz konusu işlemlerin muhasebe yetkilisi tarafından gerekli kontrollerinin yapılmadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe İçi İşletme Yönetmeliği'nin "Muhasebe yetkilisi mutemedi" başlıklı 12'nci maddesinde muhasebe yetkilisi adına ve hesabına para ve parayla ifade edilebilen değerleri geçici olarak almak, muhafaza etmek, vermek veya göndermek ve bu işlemlerle ilgili olarak doğrudan muhasebe yetkilisine karşı sorumlu olmak üzere muhasebe yetkilisi mutemedi görevlendirileceği, muhasebe yetkilisi mutemedi olarak seçilen görevlilerin adı, soyadı, görev yeri, unvanı, imzası, görev ve yetkileri ilk görevlendirmede muhasebe yetkilisine yazılı olarak bildirileceği, bu kişilerin, 2/6/1934 tarihli ve 2489 sayılı Kefalet Kanunu'na göre kefalete tabi olacağı belirtilmiştir.

Muhasebe Yetkilisi Mutemetlerinin Görevlendirilmeleri, Yetkileri, Denetimi ve Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik'in "Muhasebe birimi dışında görev yapan muhasebe yetkilisi mutemetlerinin belgeleri üzerinde yapılacak kontroller" başlıklı 12'nci

maddesinde muhasebe yetkililerince, kendilerine bağı olarak muhasebe birimi dışında görev yapan muhasebe yetkilisi mutemetleri tarafından yapılan tahsilat tutarı vezneye yatırılmadan önce tahsilat, ödeme ve gönderme belgeleri incelenerek yatırılacak tutarın tespit edileceği, yapılan tahsilat, ödeme ve göndermelerin (banka hesabına yatırılanlar dahil) belgelerine uygunluğu sağlandıktan sonra, her bir muhasebe yetkilisi mutemedince yapılan işlemler itibarıyla düzenlenecek muhasebeleştirme belgeleri ile gerekli muhasebe kayıtlarının yapılacağı, muhasebe birimi dışında bir günden fazla süreyle görev yapan tahsildarlar ile icra memurlarının yaptıkları tahsilatın muhasebe biriminin veznesine veya banka hesabına süresinde yatırılıp yatırılmadığı, yatırılan tutarların belgelerine uygunluğu iki ayda en az bir defa ve her tahsilattan döndüğü günü takip eden on gün içinde kontrol edileceği hüküm altına alınmıştır.

Yukarı yer alan mevzuat hükümleri kapsamında bütçe içi işletmede muhasebe yetkilisi adına ve hesabına para alma, verme ve ödeme işlemlerinin gerçekleştirilmesi amacıyla muhasebe yetkilisi mutemedi görevlendirilmesi gerektiği ve bu kişinin kefalete tabi olacağı, ayrıca, muhasebe yetkililerince, muhasebe yetkilisi mutemetleri tarafından yapılan tahsilat tutarı vezneye yatırılmadan önce tahsilat, ödeme ve gönderme belgeleri incelenerek yatırılacak tutarın tespit edileceği, yapılan tahsilat, ödeme ve göndermelerin (banka hesabına yatırılanlar dahil) belgelerine uygunluğu sağlandıktan sonra, her bir muhasebe yetkilisi mutemedince yapılan işlemler itibarıyla düzenlenecek muhasebeleştirme belgeleri ile gerekli muhasebe kayıtlarının yapılacağı açıkça belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, Bütçe İçi İşletme tarafından işletilen 9 adet otopark, 6 adet kantin, termal tesis, at çiftliği ve Havana Park Sosyal Tesisinden 2023 yılında elde edilen toplam 9.357.085,87 TL nakit tahsilat tutarının muhasebe yetkilisi mutemedi olarak görevlendirilmesi bulunmayan ve kefalete de tabi tutulmayan personel tarafından toplanarak işletmeye ait özel banka hesaplarına yatırıldığı, otoparklardan elde edilen günlük tahsilatlara ilişkin tahakkuk tutarlarının tespitinde otoparklarda bulunan araç plaka tanıma sistemlerinin gün sonu raporlarının baz alındığı, otopark dışında kalan işletmelerin günlük tahsilatlarına ilişkin tahakkuk tutarlarının tespitinde ise işletmelere ait yazar kasaların kapanış fişlerinin kullanıldığı, söz konusu işletmelere ait yazar kasaların sistemsel arıza sebebiyle günlük kapanış fişi üretmediği günlerde gerçekleştirilen tahsilatların, muhasebe yetkilisi tarafından kontrolü yapılmadan ilgili personel tarafından işletmenin banka hesaplarına aktarıldığı tespit edilmiştir.

İdare tarafından belirtilen mevzuat hükümlerine uygun hareket edilmesi gerekmektedir.

C) Bütçe İçi İşletme Tarafından Elde Edilen Gelirlerin Belediye Hesaplarına Aktarılmaması

Bütçe İçi İşletmenin faaliyetleri sonucu elde edilen gelirin, mali yılın sonunda İdarenin kesin hesabına dahil edilmeden, bütçeleme ilkelerine aykırı olarak işletmenin özel hesaplarında tutularak kullanıldığı görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Amaç" başlıklı 1'inci maddesinde bu Kanun'un amacı, kalkınma planları ve programlarda yer alan politika ve hedefler doğrultusunda kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde elde edilmesi ve kullanılmasını, hesap verebilirliği ve malî saydamlığı sağlamak üzere, kamu malî yönetiminin yapısını ve işleyişini, kamu bütçelerinin hazırlanmasını, uygulanmasını, tüm malî işlemlerin muhasebeleştirilmesini, raporlanmasını ve malî kontrolü düzenlemek olduğu belirtilmiştir.

Aynı Kanun'un "Hesap verme sorumluluğu" başlıklı 8'inci maddesinde her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanların, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumludur ve yetkili kılınmış mercilere hesap vermek zorunda olduğunu hükmetmiştir.

Mezkûr Kanun'un "Bütçe ilkeleri" başlıklı 13'üncü maddesinde tüm gelir ve giderler gayri safi olarak bütçelerde gösterileceği, belirli gelirlerin belirli giderlere tahsis edilmemesinin esas olduğu, kamu idarelerinin tüm gelir ve giderleri bütçelerinde gösterileceği, kamu hizmetleri, bütçelere konulacak ödeneklerle, mevzuatla belirlenmiş yöntem, ilke ve amaçlara uygun olarak gerçekleştirileceği belirtilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "İşletmeler" başlıklı 21'inci maddesinde işletmeler için ayrı bütçe düzenlenmeyip, kurum bütçesi içerisinde ana hizmet birimi gibi kodlanacağına ilişkin düzenleme bulunmaktadır.

Ayrıca, Mahalli İdareler Bütçe İçi İşletme Yönetmeliği'nin "Bütçe işlemleri" başlıklı 8'inci maddesinde işletme faaliyetlerinden sağlanan gelir fazlası veya karın mahalli idare bütçesine gelir kaydedileceği ifade edilmiştir.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, bütçe içi işletmenin faaliyetleri sonucu elde edilen gelirin, Belediye bütçesinden ayrı bir mali yapı oluşmasına imkân verilmeden, mali yılın sonunda İdarenin hesaplarına intikal ettirilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede; Bütçe İçi İşletme tarafından 2022 yılında toplamda 566.252,79 TL dönem net karı elde edildiği, mali yılın sonunda bu karın idarenin kesin hesabına dahil edilmeden 2023 yılı harcamalarında kullanıldığı, 2023 yılında ise İşletme tarafından toplamda 3.891.454,39 TL dönem net karı elde edildiği, mali yılın sonunda yine aynı şekilde bu karın idarenin kesin hesabında gösterilmediği tespit edilmiştir.

Bütçe İçi İşletme tarafından elde edilen gelir fazlası veya kardan oluşan tutarlar bütçe ile ilişkilendirilmediğinden, uygulamada bir fon haline dönüşebilecek bu yapıya son verilerek, İşletme tarafından gerçekleştirilen işlemlerin, Belediye bütçesi ile ilişkilendirilmesi, dönem sonunda oluşacak sonuçlarının da Belediye kesin hesabına dahil edilmesi yerinde olacaktır.

D) Bütçe İçi İşletmede Kullanılan Maddi Duran Varlıkların Kayıtlarda Yer Almaması

Bütçe İçi İşletmenin ticari faaliyetleri kapsamında kullanılan maddi duran varlıklara ilişkin taşınır işlem fişleri düzenlenmediği ve bunların 253- Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabı ile 255- Demirbaşlar Hesabı'nda izlenmediği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe İçi İşletme Yönetmeliği'nin "Muhasebe işlemleri" başlıklı 9'uncu maddesinde; işletme faaliyetlerinin muhasebe işlemlerinin Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre mahalli idarenin muhasebe biriminde tutulacağı belirtilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 253- Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabı'nın niteliğinin belirtildiği 194'üncü maddesinde; bu hesabın kurum faaliyetlerinin yürütülmesinde kullanılan büro makine ve cihazları hariç her türlü makine, tesis ve cihazlar ile bunların eklentileri ve yükleme, boşaltma, aktarma makine ve gereçlerinin izlenmesi için kullanılacağı ifade edilmiştir.

Mezkûr Yönetmelik'in 255- Demirbaşlar Hesabı'nın niteliğinin belirtildiği 198'inci maddesinde; bu hesabın kurum faaliyetlerinin yürütülmesinde kullanılan her türlü büro makine

ve cihazları ile döşeme, masa, koltuk, dolap, mobilya gibi uzun süre kullanabilen varlıkların izlenmesi için kullanılacağı hüküm altına alınmıştır.

Yapılan incelemede; bütçe içi işletme tarafından çeşitli tarihlerde alımı gerçekleştirilen 253- Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabı için 400.817,40 TL ve 255- Demirbaşlar Hesabı için 5.577.432,60 TL tutarlı alımlara ilişkin taşınır işlem fişleri düzenlenmediği ve bunların İdarenin mali tablolarında izlenmediği tespit edilmiştir.

Yukarıda sayılan mevzuat hükümleri uyarınca, toplam 5.978.250 TL tutarlı maddi duran varlıkların sağlıklı takibinin sağlanmasını teminen ilgili hesaplarda izlenerek mali tablolarda gösterilmesi ve bunlara ilişkin taşınır işlem fişlerinin düzenlenmesi gerekmektedir.

E) Bütçe İçi İşletme Stoklarının Takibinin Yapılmaması

Bütçe İçi İşletme stok takibinin gerekli şekilde yapılmadığı ve stok takibine ilişkin kayıtların mevzuatın öngördüğü şekilde tutulmadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe İçi İşletme Yönetmeliği'nin "Hüküm bulunmayan haller" başlıklı 16'ncı maddesinde; bu Yönetmelik'te hüküm bulunmayan hususlarda, işletmenin bağlı olduğu mahalli idarenin tabi olduğu mevzuat hükümlerinin uygulanacağı hususu belirtilmiştir.

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin "Taşınırların kaydı" başlıklı 12'nci maddesinde; kamu idarelerince bütün taşınırların ve bunlara ilişkin işlemlerin kayıt altına alınmasının esas olduğu, taşınır kayıtlarının, harcama birimleri itibarıyla yönetim hesabı verilmesine esas olacak şekilde tutulacağı, her bir kaydın da belgeye dayanmasının şart olduğu, bu çerçevede; önceki yıldan devren gelen taşınırlar ile içinde bulunulan yılda herhangi bir şekilde edinilen veya elden çıkarılan taşınırların, taşınırlardaki kayıp, fire, yıpranma ve benzeri nedenlerle meydana gelen azalmaların, sayım ve sonucunda ortaya çıkan fazlaların miktar ve değer olarak kayıtlara alınarak takip edileceği hükmü bulunmaktadır.

Ayrıca, aynı Yönetmelik'in "Satın alınan taşınırların giriş işlemleri" başlıklı 15'inci maddesinde; satın alınan taşınırlar için, teslim alındıktan sonra, Taşınır Kod Listesindeki hesap kodları itibarıyla üçer nüsha taşınır işlem fişi düzenleneceği belirtilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "150- İlk madde ve malzeme hesabı" başlıklı 115'inci maddesinde; kurumlarca satılmak üzere, üretimde veya diğer faaliyetlerde kullanılmak ya da tüketilmek üzere edinilen ilk madde ve malzeme, yarı mamul, mamul, ticari mal, artık ve hurda gibi bir yıl veya faaliyet dönemi içinde tüketilecek veya paraya

çevrilecek varlıkların izlenmesi için kullanılacağı, 116'ncı maddesinde; satın alınan ilk madde ve malzemelerin 150- İlk Madde ve Malzeme Hesabı'nın borcuna ve ilgili hesabın alacağına kaydedileceği belirtilmektedir.

Aynı Yönetmelik'in "Ticari mallar hesabı" başlıklı 117'nci maddesinde; bu hesabın kurumlarca herhangi bir değişikliğe tabi tutulmadan satmak amacı ile alınan ticari mallar ve benzeri kalemlerin izlenmesi için kullanılacağı ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede; Bütçe İçi İşletme tarafından toplam 150- İlk Madde ve Malzeme Hesabı için 13.121.240,67 TL ve 153- Ticari Mallar Hesabı için 2.218.763,17 TL tutarlı alımlara ilişkin taşınır işlem fişi düzenlenmeden ve Belediye bütçesiyle ilişkilendirilmeden satın alınmalarının gerçekleştirildiği tespit edilmiştir.

Stokların sağlıklı bir şekilde takibinin sağlanması için, işletme tarafından gerçekleştirilen taşınır alımlarında bahsedilen Yönetmelik uyarınca 15 Stoklar bölümünde bulunan ilgili hesaplara kaydı ve taşınır işlem fişlerinin düzenlenmesi gerekmektedir.

F) Bütçe İçi İşletmenin İşlemlerine Dair Ödeme Emri ve Kanıtlayıcı Belgelerin Bulunmaması

Bütçe İçi İşletme tarafından gerçekleştirilen iş ve işlemlere dair ödeme emri ve kanıtlayıcı belgelerin bulunmadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe İçi İşletme Yönetmeliği'nin "Tanımlar" başlıklı 3'üncü maddesinde muhasebe biriminin, mahalli idarenin muhasebe hizmetlerini yürüten birimini; muhasebe yetkilisinin, mahalli idarenin muhasebe hizmetlerinin yapılmasından ve muhasebe kayıtlarının usulüne uygun, saydam ve erişilebilir şekilde tutulmasından sorumlu olan yetkiliyi ifade edeceği belirtilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in "Harcama yetkilisi" başlıklı 5'inci maddesinde işletme, teşkilat yapısı içinde ayrı birim olarak kurulmuş ise İşletme ve İştirakler Daire Başkanı/Daire Başkanı/Şube Müdürü/İşletme Müdürü/İşletme ve İştirakler Müdürü; başka birim içinde faaliyette bulunuyor ise bu birimin en üst yöneticisinin, harcama yetkilisi olduğu, "Gerçekleştirme görevlileri" başlıklı 6'ncı maddesinde gerçekleştirme görevlileri, harcama talimatı üzerine, işletmeyle ilgili işin yaptırılması, mal ve hizmetin satın alınması ve tesellümü, belgelendirilmesi ve ödeme için gerekli belgelerin hazırlanması görevlerini yürüteceği, harcama yetkilisi, yardımcıları veya kendisine en yakın yönetim kademesinde bulunan

görevliler arasından birini veya birden fazlasını, diğer görevlilerce düzenlenen gerçekleştirme belgelerini toplamak, kontrol etmek ve bunları düzenleyeceği bir ödeme emri belgesine bağlamak suretiyle işlemin taahhüt ve tahakkuk aşamalarını tamamlayarak ödemeye hazır duruma getirmek üzere ayrıca gerçekleştirme görevlisi olarak görevlendirebileceği, “Muhasebe yetkilisi” başlıklı 7’nci maddesinde mahalli idarenin muhasebe hizmetlerini yürüten muhasebe yetkilisi işletmenin de muhasebe yetkilisi olduğu, işletmenin hesabı, muhasebe yetkilisi tarafından, mahalli idare kesin hesabına dahil edilerek ilgili mercilere verileceği, işletmenin iş hacminin zorunlu kılması halinde bu işler için ayrı bir muhasebe yetkilisi yardımcısı görevlendirilebileceği, muhasebe yetkilisi yardımcılarının görevlendirilmesine ve yetkilendirilmesine ilişkin hususlar, Muhasebe Yetkilisi Adaylarının Eğitimi, Sertifika Verilmesi ile Muhasebe Yetkililerinin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik hükümleri çerçevesinde belirleneceği hükümleri bulunmaktadır.

Mezkur Yönetmelik’in “Muhasebe işlemleri” başlıklı 9’uncu maddesinde işletme faaliyetlerinin muhasebe işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre mahalli idarenin muhasebe biriminde tutulacağı, işletmenin Kurumlar Vergisine tabi faaliyetleri, hesap planı bakımından, sadece bütçe işlemlerinin muhasebeleştirilmesi ve raporlanmasına ilişkin olarak Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine tabi olduğu, işletmenin ticari mal ve hizmet alım satımlarına ilişkin (Kurumlar Vergisine tabi) faaliyetleri için 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 175’inci ve mükerrer 257’nci maddeleri hükümleri uyarınca belirlenen muhasebe standartları, tek düzen hesap planı ve mali tabloların çıkarılmasına ilişkin usul ve esaslar çerçevesinde defter tutulacağı, mahalli idare bütçesi içinde yapılan personel ve diğer yönetim ve donatım giderleri kurum kazancının tespitinde ve Kurumlar Vergisi beyannamesinin düzenlenmesinde ayrıca dikkate alınacağı belirtilmiştir.

Ayrıca belirtilen Yönetmelik’in “Harcama belgeleri” başlıklı 10’uncu maddesinde işletme faaliyetlerinde, mali işlemlerin gerçekleştirilmesinde ve muhasebeleştirilmesinde ödeme belgesine bağlanacak kanıtlayıcı belgelerde Mahalli İdareler Harcama Belgeleri Yönetmeliği hükümlerinin uygulanacağına yer verilmiştir.

Mahalli İdareler Harcama Belgeleri Yönetmeliği’nin “Ödeme belgeleri ve bağlanacak kanıtlayıcı belgeler” başlıklı 4’üncü maddesinde ödeme belgesi en az üç nüsha düzenleneceği, ilk nüshası bu Yönetmelik’te belirtilen eki kanıtlayıcı belgeler ile birlikte istendiğinde Sayıştaya gönderilmek, ikinci nüshası ise saklanmak üzere muhasebe birimine verileceği, üçüncü nüsha

da harcama biriminde muhafaza edileceği, kanıtlayıcı belgelerin, kamu harcamalarının belirlenmiş usul ve esaslara uygun olarak yapıldığına ve gerçekleştirildiğine ilişkin, görevlendirilmiş kişi veya komisyonlarca düzenlenip onaylanan belgeler olduğu, kesin veya ön ödeme şeklinde yapılacak kamu harcamalarında ödeme belgesi olarak bağlanacak kanıtlayıcı belgeleri Yönetmelik'te sayma usulü belirlendiği görülmüştür.

Mevzuat hükümlerinde özetle işletmenin harcama yetkilisinin harcama talimatı üzerine gerçekleştirme görevlisinin işletmeyle ilgili işin yaptırılması, mal ve hizmetin satın alınması ve tesellümü, belgelendirilmesi ve ödeme için gerekli belgelerin hazırlanması görevlerini yürüteceği, harcama yetkilisinin gerçekleştirme belgelerini toplamak, kontrol etmek ve bunları düzenleyeceği bir ödeme emri belgesine bağlamak suretiyle işlemin taahhüt ve tahakkuk aşamalarını tamamlayarak ödemeye hazır duruma getirmek üzere ayrıca gerçekleştirme görevlisi görevlendirme yetkisinin bulunduğu, mahalli idarenin muhasebe hizmetlerini yürüten muhasebe yetkilisi işletmenin de muhasebe yetkilisi olduğu, işletmenin hesabı, muhasebe yetkilisi tarafından, mahalli idare kesin hesabına dahil edilerek ilgili mercilere verileceği, işletmenin iş hacminin zorunlu kılması halinde bu işler için ayrı bir muhasebe yetkilisi yardımcısı görevlendirilebileceği, işletme faaliyetlerinde, mali işlemlerin gerçekleştirilmesinde ve muhasebeleştirilmesinde ödeme belgesine bağlanacak kanıtlayıcı belgelerde Mahalli İdareler Harcama Belgeleri Yönetmeliği hükümlerinin uygulanacağı ifade edilmektedir.

Yapılan incelemede; Bütçe İçi İşletmenin muhasebe işlemlerinin Belediye'nin muhasebe biriminde tutulmadığı, işletme tarafından gerçekleştirilen iş ve işlemlere ilişkin ödeme emri ve kanıtlayıcı belgelerin mevcut olmadığı tespit edilmiştir.

Bu durum bulgunun yukarıda yer alan (b), (c), (d) ve (e) maddelerinde belirtilen hususların temelini oluşturup Belediye ve Bütçe İçi İşletme mali tablolarında hataların yapılmasına neden olmuştur.

İşletmenin iş ve işlemleri sonucunda gelir ve gider takibinin sağlıklı bir şekilde yürütülmesi amacıyla ilgili mevzuatın amir hükümlerine riayet edilerek ödeme emri ve kanıtlayıcı belgelerin yetkili birimler tarafından istenildiğinde verilebilecek şekilde hazırlanması gerekmektedir.

Yukarıda yer verilen denetim tespitine istinaden, İdare tarafından özetle, başlatılan yönetmelik çalışmalarının devam ettiği, muhasebe yetkilisi mutemedi görevlendirilmesinin 29.04.2024 tarihi itibarıyla yapıldığı, Bütçe İçi İşletme tarafından elde edilen gelirlerin belediye

hesabına aktarılması işleminin 01.01.2024 tarihi itibarıyla yapıldığı, 253-Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabı ve 255-Demirbaşlar Hesabı için yapılan alımlara ilişkin taşınır işlem fişlerinin düzenlendiği, alınan ilk madde ve malzeme ile ticari malların ilgili hesaplarında tutulmaya ve stoklara ilişkin taşınır işlem fişlerinin düzenlenmeye başlandığı, işletmenin iş ve işlemleri sonucunda gelir ve gider takibinin sağlıklı yürütülmesi amacıyla ilgili mevzuatın amir hükümlerine riayet edilerek ödeme emri ve kanıtlayıcı belgelerin düzenlendiği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, İdare tarafından, Bütçe İçi İşletmenin iş ve işlemlerinin ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak yürütülmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 7: Bazı İş Yerlerine Emlak Vergisi Tahakkukunun Mesken Üzerinden Yapılması

Belediye sınırları içerisinde faaliyet gösteren bazı iş yerlerinin emlak vergisi tahakkuklarının mesken oranı üzerinden yapılarak söz konusu verginin eksik tahakkuk ettirildiği görülmüştür.

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun "Mükellef" başlıklı 3'üncü maddesinde, bina vergisini; binanın malikinin, varsa intifa hakkı sahibinin, her ikisi de yoksa binaya malik gibi tasarruf edenlerin ödeyeceği ifade edilmiş, Kanun'un "Nispet" başlıklı 8'inci maddesinde ise, bina vergisinin oranının meskenlerde binde bir, diğer binalarda ise binde iki olduğu, bu oranların, 5216 sayılı Kanun'un uygulandığı büyükşehir belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde %100 artırımlı uygulanacağı hüküm altına alınmıştır.

Kanun'un "Vergi değerini tadil eden sebepler" başlıklı 33'üncü maddesinde de;

"Vergi değerini tadil eden sebepler aşağıda gösterilmiştir:

...

3. Bir binanın kullanım tarzının tamamen değiştirilmesi veya bir binanın ikamete mahsus mahallerinden bir kısmının dükkân, mağaza, depo gibi ticaret ve sanat icrasına mahsus mahaller haline kalbedilmesi, (Bu hükmün uygulanmasında bir apartmanın her dairesi bir bina sayılır ve tadil sebebi, yalnız kullanım tarzı tamamen veya kısmen değiştirilen daire için geçerli olur.) ..." hükmü yer almaktadır.

Emlak vergisi, mükelleflerin beyannameleri esas alınarak tahakkuk ve tahsil edilmektedir. 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun "Bildirim verme süresi" başlıklı 23'üncü

maddesinde, aynı Kanun'un 33'üncü maddesine göre vergi değerinde değişiklik yapılması gereken nedenlerin bulunması halinde emlak vergisi bildirimini verilmesinin zorunlu olduğu belirtilmiştir. Bu durumda, bir binanın ikamete özgü bölümlerinden bir kısmının iş yeri olarak kullanılması durumunda vergi değerinde değişiklik yapılması gerekmektedir.

Yapılan incelemede; İdare sınırları içerisinde yer alan avukatlık büroları, serbest muhasebeci ve mali müşavirlik hizmeti veren iş yerleri, dış tabipleri gibi örnek olarak seçilen 200 iş yerinden 113'ünün emlak vergisi beyannamelerinin mesken olarak verildiği ve bu nedenle bu iş yerlerine, mesken üzerinden emlak vergisi tahakkuk ettirildiği anlaşılmıştır.

Yukarıda yer verilen denetim tespitine istinaden, İdare tarafından, tespit konusu işyerlerinin mesken olarak yapılan girişlerinin işyeri olarak değiştirildiği ve çevre temizlik vergisi girişinin de yapıldığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, vergi kaybının önüne geçebilmek adına gerekli çalışmaların gerçekleştirilerek emlak vergisi tarh ve tahakkuklarının mevzuata uygun olarak yapılması gerekmektedir.

BULGU 8: Belediyenin Haczedilemeyen Gelirlerinin Ayrı Banka Hesaplarında İzlenmemesi

Belediyenin haczedilemeyen gelirlerini teşkil eden vergi, resim ve harçların tahsil edildiği banka hesabında haczi kabil diğer para, alacak ve gelirlerin de bulunduğu, dolayısıyla haczedilemeyen gelirlerin ayrı banka hesaplarında izlenmediği görülmüştür.

2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun "Haczi caiz olmayan mallar ve haklar" başlıklı 82'nci maddesinde; özel yasalarında haczi caiz olmadığı gösterilen malların haczedilemeyeceği belirtilmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediyenin yetkileri ve imtiyazları" başlıklı 15'inci maddesinin dokuzuncu fıkrasında; belediyenin proje karşılığı borçlanma yoluyla elde ettiği gelirleri, şartlı bağışlar ve kamu hizmetlerinde fiilen kullanılan malları ile belediye tarafından tahsil edilen vergi, resim ve harç gelirleri haczedilemez denilmek suretiyle belediyenin haczi mümkün olmayan gelirleri sayılmıştır.

Ayrıca 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun'un 7'nci maddesinde; belediyelere, genel bütçe vergi gelirleri tahsilatından ayrılacak paylar ile diğer kanunlarda verilmesi öngörülen payların vergi

hükümünde olduğu düzenlenmiştir. Dolayısıyla genel bütçe vergi gelirlerinden aktarılan paylar da 5779 sayılı Kanun ile vergi hükmünde kabul edildiğinden haczedilmesi mümkün değildir.

Yapılan incelemede, İdarenin vergi, resim ve harç gelirlerinin tahsil edildiği banka hesabında haczi kabil diğer para, alacak ve gelirlerin de bulunduğu tespit edilmiştir. Belediyenin haczedilemeyen gelirlerini ayrı hesapta tutmayarak haczedilebilir gelirlerle aynı banka hesabında birleştirmesi, bu hesaptaki paraların haczedilemeyen vergi, resim ve harç gelirlerinden mi yoksa haczedilebilir gelirlerden mi oluştuğunun belirlenmesini imkânsız hale getirmektedir.

Belediyelerin bu nitelikteki hesapları yargı mercileri tarafından “havuz hesabı” olarak nitelendirilmektedir. Nitekim Yargıtay 12. Hukuk Dairesi’nin 20.03.2012 tarih ve E.2011/22082 K.2012/8629 sayılı kararında da; “...borçlu belediyece haczi kabil olmayan paralar ile haczi mümkün olan paraların aynı hesapta toplanması ve birbirine karıştırılması, haczedilemezlik hakkından feragat olarak kabul edilmelidir.” denilmektedir.

Yukarıda yer verilen denetim tespitine istinaden, İdare tarafından, vergi resim harç hesabına mükellefler tarafından eft ve havale yolu ile yatırılan ve haczedilebilir nitelikte olan (kira, ücret, ecrimisil v.b.) gelir kalemi tutarlarının hesabın nevisinin değişmemesi adına ilgili hesaplara virman yapılarak ayrıştırıldığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, mevzuatta yer alan haczedilemezlik kuralı, kamu hizmeti gören ve kamu tüzel kişiliğini haiz belediyeler için hukuk devletinde bir güvence oluşturmayı amaçlamıştır.

Söz konusu güvencenin tesis edilebilmesi için İdarenin “havuz hesabı” uygulaması yerine haczedilemez nitelikte olan vergi, resim ve harç gelirlerini ayrı bir banka hesabında izlemesi gerekmektedir.

BULGU 9: İdare Tarafından Alınan Yol ve Kanalizasyon Katılma Paylarının Mevzuata Uygun Olmaması

İdare tarafından, şartları oluşmadığı halde 3194 sayılı İmar Kanunu’nun 23’üncü maddesinde düzenlenen teknik altyapı katılım payı tahsil edildiği görülmüştür.

3194 sayılı İmar Kanunu’nda hangi durumlarda yapı ruhsatı alınacağı, yapı ruhsatı almak için hangi şartların gerçekleştirilmiş olması gerektiği belirtilmiş, iskân hudutları içinde olup da imar planında beldenin inkişafına ayrılmış bulunan sahalarda yapı izni verilebilmesi için gereken şartlar detaylı bir şekilde anlatılmıştır.

Mezkûr Kanun'un "Geliştirme alanlarında yapı ruhsatı" başlıklı 23'üncü maddesinde, imar planında beldenin inkişafına ayrılmış bulunan sahalarda yapı izni verilebilmesi için ilgili sahanın yol, pis ve içme suyu şebekeleri gibi teknik alt yapısının yapılmış olması zorunlu tutulmuştur. Teknik alt yapısı henüz tamamlanmamış olan yerlerde ise ancak belli şartlar dâhilinde yapı izni verilebileceği belirtilmiş, bu kapsamda ya ilgili idarenin izni ve ilgili idarece hazırlanacak projeye uygun olarak teknik alt yapının yaptırılması ya da parselleri hizasına rastlayan ve hissesine düşen teknik alt yapı bedelinin ödenmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Görüldüğü üzere İmar Kanunu'nda yapı ruhsatı alınırken yol ve kanalizasyon yapımı için bir bedel alınması öngörülmüş ancak bu bedel hali hazırda yol ve kanalizasyon tesisi bulunmayan ve imar planında beldenin inkişafına ayrılmış "Geliştirme Alanları" ile sınırlandırılmıştır.

Söz konusu maddenin ilerleyen fıkralarında mevcut şehirsal teknik ve sosyal altyapının tevsii ya da yenilenmesi gereken durumlarda kanunlarda belirtilen katılma paylarının bu hizmetlerden yararlanacak arsa, yapı ya da bina sahiplerinden usulünce alınacağı belirtilerek 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'na zımnen atıf yapılmıştır. Aynı maddede imar planlarında meskûn saha olarak belirtilen yerlerde gayrimenkul sahiplerince pis su mecralarının, yapının bulunduğu sokaktaki lağım şebekesine bağlanması zorunlu tutulmuş, ancak bu durumda alınacak herhangi bir ücret ve katılım payından bahsedilmemiştir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri doğrultusunda geliştirme alanı olup olmadığına bakılmaksızın ilçe dâhilindeki tüm alanlarda inşa edilecek yapılardan İmar Kanunu'na göre katılım payı alınması doğru bir uygulama değildir.

Alınan bedellerin 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nda yer alan "harcamalara katılma payı" olduğunu kabul etmek de mümkün değildir. Zira katılma paylarının neler olduğu, hangi durumlarda alınacağı, hesaplamanın nasıl yapılacağı gibi hususlar 26.05.1981 tarih ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "Harcamalara katılma payları" başlıklı Üçüncü Kısmında ayrıntılı bir şekilde düzenlenmiştir.

2464 sayılı Kanun'un 89'uncu maddesinde payların nasıl hesaplanacağı, harcamalara katılma payının yapılan hizmet için katlanılan giderin tamamı olduğu, peşin ödemelerde %25 tenzilat yapılabileceği, alınacak pay tutarının bina ve arsa vergi değerinin %2'sini geçemeyeceği ifade edilmiş, Cumhurbaşkanının bu oranları belli bir tutara kadar indirmeye ve paylar itibarıyla farklılaştırma yapmaya yetkili olduğu belirtilmiştir.

Aynı Kanun'un "Payların tahakkuk şekli" başlıklı 90'ncı maddesinde ise hesaplanan katılma paylarının ilgili gayrimenkullerin vergi değerlerine oranlanarak dağıtılıp tahakkuk ettirileceği ifade edilmiştir.

Yukarıda da belirtildiği üzere harcamalara katılma payının yapılan hizmet sonrasında gerçek gider üzerinden hesaplanması ve alınacak pay tutarının gayrimenkullerin vergi değerlerine oranlanarak dağıtılması gerektiği açıktır. Bir başka deyişle kanun koyucu, hizmet götürüldüğü esnada bu hizmetten yararlanacak veya gayrimenkullerinin değerinde artış olacak mülk sahiplerince söz konusu maliyetlere katlanılmasını öngörmüş ve kanun sistematliğini bu esas üzerine bina etmiştir. Danıştay 9. Dairesi tarafından verilen gerek 30.11.2006 tarih ve E.2005/2712, K.2006/5081 sayılı Karar'da gerekse de benzer başka kararlarda bu doğrultuda bir değerlendirme yapılmış, yol harcamalarına katılma payı tahakkukunun asfalt çalışmasının tamamlanarak halkın istifadesine sunulmuş olmasından sonra yapılacağı vurgulanarak söz konusu tarih geçtikten sonra taşınmaz mülkiyetini alan şahsa yapılan tahakkukun hukuka uygun olmadığı belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, İdare tarafından inşa, tamir ve genişletilmeye tabi tutulan yolların iki tarafında bulunan gayrimenkullerin sahiplerinden meclis kararı ile 2464 sayılı Kanun'un 86 ve 87'nci maddelerine göre yol harcamalarına katılma payı alındığı görülmüştür. Ancak aynı zamanda bina inşaat ruhsatı alacak yapı sahiplerinden geliştirme alanı olup olmadığına, herhangi bir yol veya kanalizasyon yatırımının yapılıp yapılmadığına bakılmaksızın İdarece yolun genişliği, kanal veya yolun metre tül maliyeti gibi unsurlara dayanan bir hesaplama göre İmar Kanunu'nun 23'üncü maddesinde belirtilen katılma payı tahsil edildiği görülmüştür.

Böyle bir hesaplama yönteminde hem katılma payını gerçekten ödemesi gereken (yol yapımı sırasında mülk sahibi kişi) mükellef yerine bina yapım esnasında mülk sahibi olanlardan tahsilat yapılmakta hem de toplam maliyet dağıtılırken tüm gayrimenkullerin vergi değerleri toplamına oranlama yapılmayarak hatalı hesaplama sebebiyet verilmektedir. Bir başka deyişle katılma payının "mükellefi" ve "tahakkuku" mevzuata uygun olmamaktadır.

Harcamalara katılma paylarının hesap ve tahakkuk usulü 2464 sayılı Kanun'da tereddüde mahal bırakmayacak şekilde düzenlenmiştir. Kanun'da hesaplama konusunda Cumhurbaşkanına sınırlı bazı yetkiler verilmiş ise de belediyeler için herhangi bir takdir hakkı tanınmamıştır.

3194 sayılı İmar Kanunu'nda yol ve kanalizasyonu bulunmayan geliştirme alanlarından

alınması öngörülen bedellerin hali hazırda söz konusu yapıların tamamen inşa edildiği meskûn mahallerden alınması şeklinde Kanun'un genişletilerek uygulanması ise mevzuata aykırıdır.

Yukarıda yer verilen denetim tespitine istinaden, İdare tarafından, 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 23'üncü maddesi ile ilgili hesaplamaların 5393 sayılı Mahalli İdareler Kanunu'nun ilgili hükümleri, 2464 Sayılı Belediye Gelirler Kanunu'nun ilgili hükümleri, 5393 Sayılı Mahalli İdareler Kanununun 86 ve 87'nci maddelerinde izah edilen pay oranlarına göre hak sahiplerine tahakkuk ettirildiği, ayrıca 17.10.2022 tarih ve 2022/142 sayılı 2023 Mali Yılı Ücret Tarifesi konulu Meclis Kararına istinaden kamu yararı gözetilerek yol ve kanal katılım bedellerinin tahsil edildiği ifade edilmiştir.

Ancak yukarıda da ifade edildiği şekliyle, 3194 sayılı İmar Kanunu'nda yol ve kanalizasyonu bulunmayan geliştirme alanlarından alınması öngörülen bedellerin hali hazırda söz konusu yapıların tamamen inşa edildiği meskûn mahallerden alınması şeklinde uygulanmasının mevzuata uygun olmadığı değerlendirilmektedir.

Sonuç olarak, yukarıda bahsedilen mevzuat hükümlerine göre, yapı ruhsatı alacak olanlardan geliştirme alanı olup olmadığına bakılmadan İmar Kanunu'nun 23'üncü maddesinde belirtilen teknik altyapı bedelinin tahakkuk ettirilmesi, mükellefiyet ve tahakkuk işlemlerinde hukuka aykırı uygulamalara sebebiyet vermektedir.

BULGU 10: İdareden Ruhsat Alma Zorunluluğu Bulunmayan İş Yerlerine İlan ve Reklam Vergisi ile Çevre Temizlik Vergisi Mükellefiyetinin Kurulmaması

İşyeri açma ve çalışma ruhsatından muaf olan iş yerlerine ilan ve reklam vergisi ile çevre temizlik vergisi mükellefiyeti kurulmadığı, dolayısıyla söz konusu iş yerlerinden bu vergilerin tahsil edilmediği görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 12'nci maddesinde, belediye sınırları ile mücavir alanları içinde yapılan her türlü ilan ve reklamın, ilan ve reklam vergisine tabi olduğu hüküm altına alınmıştır.

Kanun'un 13'üncü maddesinde, ilan ve reklam vergisinin mükellefi ve sorumlusu düzenlenmiş olup yurt dışından gönderilen ilan ve reklamlar dâhil olmak üzere, ilan ve reklamı kendi adına yapan veya yaptıran gerçek veya tüzel kişilerin mükellef, ilan ve reklam işlerini mutat meslek olarak ifa edenlerin ise vergi sorumlusu oldukları ifade edilmiştir.

Kanun'un 16'ncı maddesi ise, vergiye tabi ilan ve reklamlarda, ilan ve reklam işinin

mükellefçe yapılması halinde, ilan veya reklam işinin yapılmasından önce mükellef tarafından; ilan ve reklam işinin bu işi mutad meslek olarak ifa edenler tarafından yapılması halinde, ilan ve reklam işini yapanlarca ilan veya reklamın yapıldığı ayı takip eden ayın 20'nci günü akşamına kadar verilecek beyanname üzerine, bu verginin tarh ve tahakkuk ettirileceği düzenlenmiştir.

Mezkûr Kanun'un "Çevre temizlik vergisi" başlıklı mükerrer 44'üncü maddesinde, belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bulunan ve belediyelerin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan konut, iş yeri ve diğer şekillerde kullanılan binaların çevre temizlik vergisine tabi olduğu, iş yeri ve diğer şekillerde kullanılan binalara ait tahakkuk eden çevre temizlik vergisinin her yıl emlak vergisinin taksit sürelerinde ödeneceği ifade edilmiştir.

Diğer yandan 3572 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun'un 2'nci maddesinde avukatlık büroları, serbest muhasebeci ve mali müşavirlik hizmeti veren işyerleri, tabipler, noterler, mimar ve mühendisler gibi bazı meslek grupları işyeri açma ve çalışma ruhsatı almaktan muaf tutulmuştur.

İş yerlerine çevre temizlik vergisi mükellefiyetleri, İdareye işyeri açma ve çalışma ruhsatı almak için başvuruda bulunulduğunda oluşturulmaktadır. Yukarıda bahsi geçen ve işyeri açma ve çalışma ruhsatından muaf olan iş yerleri için ise, çevre temizlik vergisi ile ilan ve reklam vergisi mükellefiyeti, bu iş yerlerince bizzat başvuru durumları haricinde oluşturulamamaktadır.

Yapılan incelemede; Belediye sınırları içinde faaliyet gösteren 3572 sayılı Kanun'un 2'nci maddesi kapsamındaki 48 adet iş yerinin ilan ve reklam vergisi ile bu iş yerlerinden 38 tanesinin çevre ve temizlik vergisi mükellefiyeti bulunmadığı; bu nedenle belirtilen işyerlerinden söz konusu vergilerin tahsil edilemediği tespit edilmiştir.

Yukarıda yer verilen denetim tespitine istinaden, İdare tarafından, tespit konusu işyerlerinin mükellefiyet tesisi ve yoklama işlemi ile kayıt altına alındığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, belediyenin öz gelirlerinden olan söz konusu vergilerin tahakkuk ve tahsilat oranının yükseltilmesi ve vergi bilincinin oluşturulması adına gerekli çalışmaların yapılarak tarh ve tahakkukların mevzuata uygun olarak gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

BULGU 11: Yapı Ruhsatı Aşamasında İdarece Tahsil Edilmesi Gereken Otopark Bedellerinin Büyükşehir Belediyesine Gönderilmesi

İdarece tahsil edilmesi gereken otopark bedellerinin büyükşehir belediyesine aktarıldığı görülmüştür.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun "Büyükşehir ve ilçe belediyelerinin görev ve sorumlulukları" başlıklı 7'nci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde; durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işlettirmek veya kiraya vermek; kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmek ve (1) bendinde ise; yolcu ve yük terminalleri, kapalı ve açık otoparklar yapmak, yaptırmak, işletmek, işlettirmek veya ruhsat vermek yetkileri büyükşehir belediyesinin uhdesine bırakılmıştır.

Aynı maddenin üçüncü fıkrasında ise büyükşehir ilçe belediyelerinin görev ve yetkileri hüküm altına alınmış ve söz konusu fıkranın (d) bendinde;

"d) Birinci fıkra da belirtilen hizmetlerden; 775 sayılı Gecekondu Kanununda belediyelere verilen yetkileri kullanmak, (...)⁽⁵⁾ spor, dinlenme ve eğlence yerleri ile parkları yapmak; yaşlılar, engelliler, kadınlar, gençler ve çocuklara yönelik sosyal ve kültürel hizmetler sunmak; mesleki eğitim ve beceri kursları açmak; mabetler ile sağlık, eğitim, kültür tesis ve binalarının yapım, bakım ve onarımı ile kültür ve tabiat varlıkları ve tarihî dokuyu korumak; kent tarihi bakımından önem taşıyan mekânların ve işlevlerinin geliştirilmesine ilişkin hizmetler yapmak; bölge otoparkı, kapalı ve açık otoparklar yapmak, yaptırmak, işletmek, işlettirmek veya ruhsat vermek." hükmü tesis edilmiştir.

Adı geçen (d) bendinde, 24.12.2020 tarih ve 7261 sayılı Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 29'uncu maddesiyle, bu bentte yer alan yer alan "otopark," ibaresi madde metninden çıkarılmış ve bende "ilişkin hizmetler yapmak" ibaresinden sonra gelmek üzere "bölge otoparkı, kapalı ve açık otoparklar yapmak, yaptırmak, işletmek, işlettirmek veya ruhsat vermek" ibaresi eklenmiştir.

Kanun hükmünden anlaşılacağı gibi, bölge otoparkı, kapalı ve açık otoparklar yapmak, yaptırmak, işletmek, işlettirmek veya ruhsat vermek yetkisi, kanun koyucu tarafından 7261 sayılı Kanun'un 38'inci maddesinde de belirtildiği gibi Kanun'un yayımlandığı tarih olan 30.12.2020'de ilçe belediyelerine verilmiştir.

Diğer yandan, 5216 sayılı Kanun'un "Belediyeler arası hizmet ilişkileri ve koordinasyon" başlıklı 27'nci maddesine 12.11.2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanun'un 11'inci maddesi ile eklenen son fıkrasında; "*İmar mevzuatı uyarınca belediyelerin otoparkla ilgili olarak elde ettikleri gelirler tahsil tarihinden itibaren kırk beş gün içinde büyükşehir belediyesine aktarılır. Büyükşehir belediyeleri bu geliri tasdikli plan ve beş yıllık imar programına göre hazırlanan kamulaştırma projesi karşılığında otopark tesisi için gerekli arsa alımları ile bölge ve genel otoparkların inşasında kullanır. Bu gelirler bu fıkra da belirtilen amaç dışında kullanılamaz.*" hükmü yer almakta iken;

30.12.2020 tarihli ve 7261 sayılı Kanun'un 31'inci maddesi ile değişikliğe uğramış ve "*İmar mevzuatı uyarınca belediyelerin otoparkla ilgili olarak elde ettikleri gelirler beş yıllık imar programına göre hazırlanan kamulaştırma projesi karşılığında bölge otoparkı için gerekli arsa alımları ile inşasında kullanılır. Bu gelirler bu fıkra da belirtilen amaç dışında kullanılamaz.*" halini almıştır.

Yukarıda yer alan 5216 sayılı Kanun'un 27'nci maddesinin son fıkrasındaki yapılan değişiklik ile büyükşehir ilçe belediyelerine bölge otoparkı yapma yetki ve sorumluluğu ile bağlantılı olarak imar mevzuatı uyarınca tahsil edilen otopark bedellerini tahsil etme yetkisinin de verildiği görülmektedir.

Buna göre 30.12.2020 tarihi itibarıyla imar mevzuatı uyarınca tahsil edilmesi gereken otopark bedellerinin ilçe belediyelerince toplanması, bu bedellerin ayrı bir hesapta izlenerek yasal faiz işlettirilmesi suretiyle nemalandırılması ve biriken tutarların bölge otoparkı yapılması maksadıyla kullanılması görevi ilçe belediyelerindedir.

5216 sayılı Kanun ve 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 37 ve 44'üncü maddelerine istinaden Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca 22.02.2018 tarih ve 30340 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Otopark Yönetmeliği'nin "Otopark bedelinin tespit, tahakkuk ve tahsili" başlıklı 12'nci maddesinde; otopark bedellerinin tahakkuk ve tahsil esaslarının bu Yönetmelik hükümleri dikkate alınarak ilgili idareler tarafından belirleneceği, otopark bedellerinin kamu bankalarından herhangi birinde açılacak otopark hesabına yatırılacağı, bu hesapta toplanan meblağa yasaların öngördüğü faiz oranının uygulanacağı, otopark bedeli alınan parsellerin otopark ihtiyacının ilgili idarece karşılanmasının zorunlu olacağı, İdarelerce bedel alınmış olan parseller için bölge otoparklarının ruhsat tarihinden itibaren en geç 5 yıl içinde tamamlanmak zorunda olacağına ve diğer teknik detaylara yer verilmiştir.

Ayrıca, Otopark Yönetmeliği'nin "İşlemleri devam eden yapılar" başlıklı geçici 3'üncü maddesinin ikinci fıkrasında; "(2) *Bu fıkranın yürürlüğe girdiği tarihten önce; noter onaylı kat karşılığı inşaat sözleşmesi yapılmış olan, mevzuata uygun şekilde yapı ruhsatı başvurusu yapılmış olmasına rağmen idaresince yapı ruhsatı düzenlenmemiş olan ve kamu kurum ve kuruluşlarınca yapım ihale tarihi veya kararı alınmış ya da yapım ihalesi yapılmış olan yapıların ruhsat işlemleri, talep edilmesi halinde 31/12/2021 tarihine kadar 14 üncü madde ile yürürlükten kaldırılan Otopark Yönetmeliğine göre sonuçlandırılır.*"

"Geçiş dönemi" başlıklı geçici 4'üncü maddesinde ise; "*Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce veya sonra yapılan yapı ruhsatı başvuruları; talep edilmesi halinde, (Değişik ibare:RG-19/12/2020-31339) 31/3/2021 tarihine kadar bu Yönetmeliğin yürürlüğe girmesinden önceki Yönetmeliğe göre sonuçlandırılır.*" düzenlemesi yer almaktadır.

Ancak, geçici maddelerin otopark bedellerinin tahsiline ilişkin yetkili idareyi göstermesi gibi bir yönlendirme söz konusu olamaz. Kanun'un emrettiği hükümlerin Yönetmelikle yürürlüğünün esnetilmesi veya yetkili idareyi değiştirmesi de mümkün değildir. Dolayısıyla otopark bedellerinin tahsiline ilişkin olarak 7261 sayılı Kanun'un yürürlük tarihi olan 30.12.2020 tarihinden itibaren yetkili idareden kastın büyükşehir ilçe belediyeleri olduğu aşikârdır.

Yapılan incelemede, 30.12.2020 tarihinden sonra tahsilatını İdarenin kendisinin yapması gereken 13.199.701,90 TL tutarın Büyükşehir Belediyesine aktarıldığı görülmüştür.

Yukarıda yer verilen denetim tespitine istinaden, İdare tarafından, söz konusu tutarın tahsilinin sağlanacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, ilgili tutarların mevzuata uygun olarak Büyükşehir Belediyesinden tahsil edilmesi gerekmektedir.

BULGU 12: Dernek, Vakıf ve Benzeri Kuruluşlara Mevzuata Aykırı Taşınmaz Tahsis Edilmesi ve Bazı Taşınmazlarda Mevcut Ticari Faaliyete Konu Ünitelerin Bulunması

İdarenin mülkiyetinde bulunan 38 adet taşınmazın, mevzuat hükümleri dikkate alınmadan taşınmaz tahsisi açısından kamu kurum ve kuruluşu niteliğinde olmayan çeşitli dernek, vakıf ve benzeri kuruluşlara tahsis edildiği, söz konusu taşınmazlarda ticari faaliyete konu ünitelerin bulunduğu görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Taşınmaz tahsisi" başlıklı 47'nci maddesinde; kamu idarelerinin, kanunlarında belirtilen kamu hizmetlerini yerine getirebilmek için mülkiyetlerindeki taşınmazlarla Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerleri, birbirlerine ve köy tüzel kişiliklerine bedelsiz olarak tahsis edebileceği, Hazinesinin özel mülkiyetindeki taşınmazlarla Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerleri tahsis etmeye, kamu ihtiyaçları için gerekli olmayanların tahsisini kaldırmaya Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının, diğer taşınmazları tahsis etmeye ve tahsisini kaldırmaya ise maliki kamu idaresinin yetkili olduğu, bu maddenin uygulanmasına ilişkin esas ve usullerin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle belirleneceği, Kanunlardaki özel hükümlerin saklı olduğu hüküm altına alınmıştır.

5018 sayılı Kanun'un 47'nci maddesine istinaden çıkarılan Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Tahsis ve Devri Hakkında Yönetmelik'in "Amaç ve kapsam" başlıklı 1'inci maddesinde; Yönetmelik'in amacının, kamu idarelerinin mülkiyetlerindeki taşınmazların birbirlerine bedelsiz olarak tahsis ve devri ile; Hazineye ait taşınmazlar ile Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerin kamu idarelerine tahsis ve devir işlemlerinin usul ve esaslarını belirlemek olduğu ifade edilmiştir.

Ayrıca, Sayıştay Genel Kurulu'nun 2017/1 Esas ve 5415/1 Karar No'lu İçtihadı Birleştirme Kararı'nda; Belediyelerin taşınmaz tahsisinde, kamu hizmetinin ve kamu idaresinin varlığı ölçütlerinin geçerliliğini korumakta olduğu ifade edilmektedir. Söz konusu Kararda, Belediyelerin mülkiyetlerindeki taşınmazları, ancak mahallî müşterek nitelikteki hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla ve meclislerinin bu konuya ilişkin alacakları bir kararla ve sadece mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına tahsis edebilecekleri, mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşları dışındaki özel ve tüzel kişilere ise tahsis edemeyecekleri belirtilmektedir.

6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nun "İçtihatların birleştirilmesi" başlıklı 58'inci maddesinin 3'üncü fıkrasında; İçtihatların birleştirilmesi veya değiştirilmesi kararlarının Resmî Gazetede yayımlanacağı, bu kararlara Sayıştay daire ve kurulları ile kamu idareleri ve sorumluların uymak zorunda olduğu hükmü yer almaktadır.

5393 sayılı Belediye Kanun'un "Diğer kuruluşlarla ilişkiler" başlıklı 75'inci maddesinin (c) fıkrasında; belediyelerin belediye meclisinin kararı üzerine yapacağı anlaşmaya uygun olarak görev ve sorumluluk alanlarına giren konularda, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, kamu yararına çalışan dernekler, Cumhurbaşkanınca vergi muafiyeti tanınmış

vakıflar ve 7/6/2005 tarihli ve 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanunu kapsamına giren meslek odaları ile ortak hizmet projeleri yapabileceği, diğer dernek ve vakıflar ile gerçekleştirilecek ortak hizmet projeleri için mahallin en büyük mülki idare amirinin izninin alınması gerektiği, (d) fıkrasında; belediyelerin belediye meclisinin kararı üzerine yapacağı anlaşmaya uygun olarak görev ve sorumluluk alanlarına giren konularda, kendilerine ait taşınmazları, aslî görev ve hizmetlerinde kullanılmak üzere bedelli veya bedelsiz olarak mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına devredebileceği veya süresi yirmi beş yılı geçmemek üzere tahsis edebileceği, bu taşınmazların tahsis amacı dışında kullanılması halinde, tahsis işleminin iptal edileceği belirtilmiştir.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere Kamu İdaresi belediye meclisinin kararı ile kendi mülkiyetlerindeki taşınmazları sadece asli görev ve hizmetlerde kullanmak üzere kamu kurum ve kuruluşlarına tahsis edebilir. Kamu kurum ve kuruluşları dışındaki dernek ve vakıflara tahsis yapılamayacağı mevzuat hükümlerinde ve Sayıştay Genel Kurul Kararı'nda açıkça belirtilmiştir.

Bahsedilen mevzuat hükümleri minvalinde yapılan inceleme neticesinde;

a) İdarenin tasarrufunda bulunan 38 adet taşınmazın, kamu kurum ve kuruluşu niteliğinde olmayan çeşitli dernek, vakıf ve benzeri kuruluşlara tahsise konu proje ve/veya onay/izin süreci gerçekleşmeden belediye meclis kararları ile mevzuata aykırı olarak tahsis edildiği,

b) İdare tarafından mevzuata aykırı olarak çeşitli dernek, vakıf ve benzeri kuruluşlara tahsis edilen taşınmazların bünyelerinde bulunan ve detayı aşağıda belirtilen ticari faaliyete konu ünitelerin, Belediye tarafından kira ihalelerinin yapılmadığı; söz konusu yerlere ilişkin herhangi bir gelir veya kaydın bulunmadığı, tespit edilmiştir.

- Esenyurt 3 pafta 1219 ada 19 parsel taşınmaz, 2008 tarih 67 nolu ve 2010 tarih 323 nolu meclis kararları ile bir vakfa devredilmiştir. Söz konusu taşınmazın bünyesinde mevcut ticari faaliyete konu edilen tekstil atölyesi ve hipermarket bulunmaktadır.

-Esenyurt Namık Kemal Mahallesi 5 pafta 1809 adanın yanında bulunan imar planında park olarak işlevlendirilen taşınmaz, 2011 tarih 08 nolu meclis kararı ile bir derneğe devredilmiştir. Söz konusu taşınmazın bünyesinde mevcut ticari faaliyete konu edilen emlak dükkânı bulunmaktadır.

-Esenyurt Mehterçeşme Mahallesi 1117 ada ile 1123 ada arasında kalan imar planında park olarak işlevlendirilen taşınmaz, 2013 tarih 154 nolu meclis kararı ile bir derneğe devredilmiştir. Söz konusu taşınmazın bünyesinde mevcut ticari faaliyete konu edilen 2 katlı restoran-oyun salonu ve ayrıca pide salonu bulunmaktadır.

-Esenyurt Güzelyurt Mahallesi 501 adada bulunan imar planında park olarak işlevlendirilen taşınmaz, 2015 tarih 04 nolu meclis kararı ile bir derneğe devredilmiştir. Söz konusu taşınmazın bünyesinde mevcut ticari faaliyete konu edilen restoran-nargile salonu ve ayrıca düğün salonu bulunmaktadır.

-Esenyurt İncirlitepe Mahallesi Aşık Mahsuni Şerif Caddesi no:5/7'de bulunan bina ve Fatih Mahallesi Bahçeyolu Caddesi Fatih Parkı içerisinde bulunan sosyal tesis binası, 2015 tarih 13 nolu meclis kararı ile 2 ayrı derneğe devredilmiştir. Söz konusu imar planlarında park olarak işlevlendirilen taşınmazların bünyelerinde mevcut ticari faaliyete konu edilen 2 ayrı restoran bulunmaktadır.

-Esenyurt Sultaniye Mahallesi 517 adada bulunan imar planında park olarak işlevlendirilen taşınmaz, 2015 tarih 41 nolu meclis kararı ile bir derneğe devredilmiştir. Söz konusu taşınmaz bünyesinde mevcut ticari faaliyete konu edilen market bulunmaktadır.

-Esenyurt Gökevler Mahallesi 325 ada 6 parsel taşınmaz, 2015 tarih 61 nolu meclis kararı ile bir derneğe devredilmiştir. Söz konusu taşınmaz bünyesinde mevcut ticari faaliyete konu edilen süpermarket, erkek kuaförü ve restoran bulunmaktadır.

-Esenyurt Güzelyurt Mahallesi 419 ada 26 parsel yanında bulunan imar planında park olarak işlevlendirilen taşınmaz, 2015 tarih 92 nolu meclis kararı ile bir site yönetimine devredilmiştir. Söz konusu taşınmaz bünyesinde sosyal aktivite alanına sahip tek katlı bir yapı bulunmaktadır.

Yukarıda yer verilen denetim tespitine istinaden, İdare tarafından, tespitite yer alan hususlar ile ilgili idare hukuku ve ihale mevzuatı çerçevesinde gerekli düzeltici işlemlerin yerine getirileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, İdarenin mülkiyetinde bulunan 38 adet taşınmaza ait tahsis kararları yukarıda zikredilen mevzuat hükümleriyle uyumlu olmadığından söz konusu kullanımların sonlandırılması, taşınmazların bünyesinde bulunan ve mevcut ticari faaliyet gerçekleştirilen

yerlerin ise Belediye tarafından takibinin yapılarak ilgili mevzuat hükümleri kapsamında kira ihalelerine konu edilmesi gerekmektedir.

BULGU 13: Park ve Yeşil Alan Olarak Bütün Vatandaşların Kullanımına Açık Olması Gereken Taşınmazların Yalnızca Özel Sitelere Bedelsiz Olarak Kullandırılması

İdarenin hüküm ve tasarrufunda olup imar planında yeşil alan, park ve benzeri şekilde kamunun kullanımına ayrılan yerlerin, konut siteleri tarafından etrafları çevrilerek site içlerinde bırakılmak suretiyle kullanıldığı görülmüştür.

3194 sayılı İmar Kanunu'nun "Arazi ve arsa düzenlemesi" başlıklı 18'inci maddesinde; belediyeler, belediye ve mücavir alan içerisinde arsa ve arazileri düzenlemeye yetkili kılınmış, düzenleme dolayısıyla meydana gelen değer artışları karşılığında arazi ve arsalardan "düzenleme ortaklık payı" düşülebileceği hüküm altına alınmıştır.

Aynı maddede, düzenleme ortaklık paylarının düzenlemeye tâbi tutulan yerlerin ihtiyacı olan Millî Eğitim Bakanlığına bağlı öğretime yönelik eğitim tesis alanları, Sağlık Bakanlığına bağlı sağlık tesis alanları, yol, otoyol hariç erişme kontrolünün uygulandığı yol, suyolu, meydan, park, otopark, çocuk bahçesi, yeşil saha, ibadet yeri ve karakol gibi umumî hizmetler için kullanılacağı belirtilmiş, söz konusu hizmetler dışında söz konusu payların başka maksatlarla kullanılmayacağı açıkça ifade edilmiştir.

İmar planlarında "park alanı", "çocuk oyun alanı", "spor tesisi" ve "yeşil alan" olarak belirlenen ve mülkiyeti kamuya ait olan yerlerde tasarruf hakkı belediyelerde bulunmaktadır. 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 14'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde park ve yeşil alanlara ilişkin hizmetleri yapma veya yaptırmının belediyenin görev ve sorumluluğunda olduğu belirtilmiştir.

Diğer yandan, 5393 sayılı Kanun'un "Belediye başkanının görev ve yetkileri" başlıklı 38'inci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde belediyenin taşınır ve taşınmaz mallarını idare etme yetki ve görevi belediye başkanına verilmiştir.

Aynı Kanun'un "Belediyenin yetkileri ve imtiyazları" başlıklı 15'inci maddesinde, belediye mallarına karşı suç işleyenlerin Devlet malına karşı suç işlemiş sayılacağı, 2886 sayılı Kanun'un 75'inci maddesi hükümlerinin belediye taşınmazları hakkında da uygulanacağı hüküm altına alınmıştır.

2886 sayılı Kanun'un "Ecrimisil ve tahliye" başlıklı 75'inci maddesinin birinci

fikrasında ise maddede belirtilen taşınmazların gerçek ve tüzelkişilerce işgali üzerine, füzuli şağılden Kanun'da belirtilen usule göre tespit edilen tutarda geriye doğru 5 yılı geçmemek üzere ecrimisil isteneceğı, ecrimisil uygulamasında idarenin zarara uğraması veya füzuli şağılin kusurlu olmasının aranmayacağı, işgal edilen taşınmaz malın idarenin talebi üzerine, bulunduğu yer mülkiye amirince en geç 15 gün içinde tahliye ettirilerek idareye teslim edileceğı belirtilmiştir.

Yapılan incelemede;

- Plan durumunda; "park alanı", "çocuk oyun alanı", "spor tesisi" olarak belirlenen 36.783,00 metrekarelik alanın münhasıran A. Evler sitesine kullandırıldığı, bu alandan yalnızca bir kısmında kiralama ve ecrimisil uygulandığı, geriye kalan kısımların tamamında işgal olduğu, işgalin sonlandırılması için İdare tarafından herhangi bir yasal işlemin başlatılmadığı,

- Güzelyurt Mahallesi 419 ada 26 parselde bulunan S. Evler sitesine ise 04.06.2015 tarih ve 92 sayılı Meclis Kararıyla parselin güneyindeki yeşil alanın tahsis edildiğı, söz konusu sitenin tahsis edilen 2.930,00 metrekare alanı spor tesisi, site yönetimi ve otopark olarak ücretsiz bir şekilde kullandığı tespit edilmiştir.

A. Evler sitesi tarafından kullanılan alanlara ilişkin ayrıntılı bilgiler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 8: A. Evler Sitesi Tarafından Kullanılan Alanlara İlişkin Detaylı Tablo

No	Plan Durumu	Site Kullanım Durumu	Ecrimisil/Kiralama	Alan
1	Park Alanı	Boş		2.080 M ²
2	Çocuk Oyun Alanı	A. Gıda	Ecrimisil	3.582,96 M ²
		Havuz		
3	Park Alanı	Spor Tesisi (Futbol Sahası, Basketbol Sahası, Tenis kortu)		18.110,25
		Kafe	Kiralama	
4	Çocuk Oyun Alanı	Otopark		190 M ²
5	Çocuk Oyun Alanı	Peyzaj		465 M ²
6	Çocuk Oyun Alanı	Havuz (Ortak Alan)		1.081 M ²
7	Çocuk Oyun Alanı	Peyzaj		612 M ²
8	Çocuk Oyun Alanı	Peyzaj		390 M ²
9	Spor Tesisi	Spor Tesisi		2.733 M ²

	Alanı			
10	Spor Tesisi Alanı	Spor Tesisi(Tenis Kortu)		6.280 M ²
		Kafe(Havuz Kenarı)	Kiralama	
11	Çocuk Oyun Alanı	Boş		328 M ²
12	Çocuk Oyun Alanı	Otopark		360 M ²
13	Çocuk Oyun Alanı	Peyzaj		571 M ²

Yukarıda yer verilen denetim tespitine istinaden, İdare tarafından, belediye mülkiyetinde veya tasarrufunda bulunan taşınmazların, mevzuata aykırı olarak tahsis işlemlerinin iptaline yönelik çalışmaların devam ettiği, belirlenen fonksiyonuna uygun şekilde kullanımına yönelik işlemlerin yasa ve mevzuat çerçevesinde yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, İmar Kanunu uyarınca arsa ve arazilerin düzenlenmesi esnasında ilgili taşınmazlardan alınan ve yine bölgenin ortak ihtiyaçları için tüm halk tarafından kullanılması öngörülen alanların münhasıran bazı kişi ve sitelerin kullanımına bırakılması yasal bir uygulama değildir. Söz konusu alanlar için ecrimisil tahakkukları yapıp tahliye işlemlerinin gerçekleştirilmesi, park ve yeşil alan olarak kullanılması gereken yerlerin plandaki fonksiyonuna uygun olarak kullanımının sağlanması, müşterek ihtiyaçların giderilmesi için ayrılan taşınmazların tüm vatandaşların kullanımına açılması gerekmektedir.

BULGU 14: İdarenin Mülkiyetinde Bulunan Konutların Mevzuata Aykırı Olarak Bazı Kişilere Tahsis Edilmesi

İdare tarafından meclis kararına istinaden bazı kişilere ücretsiz olarak konut tahsis edildiği görülmüştür.

Belediyelerin görev, yetki ve sorumlulukları 5393 sayılı Belediye Kanunu'nda detaylı bir şekilde açıklanmıştır. Sosyal hizmet ve yardımlar ile arsa ve konut üretimi ve bunların belli şartlarda satılması ve tahsisi belediyelerin görev, yetki ve sorumlulukları arasında yer almaktadır. Ancak, kanunlarla verilen yetkilerin sınırsız ve kuralsız bir şekilde uygulanması mümkün değildir. Aynı şekilde sosyal hizmetlerin yerine getirilmesinde de kanunların izin verdiği ölçü ve sınırlamalara uyulmalı, gerekli araştırma yapılarak kayıt ve dokümantasyon hususlarına riayet edilmelidir.

5393 sayılı Kanun'un "Arsa ve konut üretimi" başlıklı 69'uncu maddesinde özel duruma sahip bazı kişilere arsa ve konut teminine ilişkin düzenlemelere yer verilmiştir. Mezkûr

maddede, belediye ve mücavir alan sınırları içinde kendisine, eşine veya on sekiz yaşından küçük çocuklarına ait konutu olmayan dar gelirli kişiler ile afete maruz kalanlara, sanayi bölgelerinden nakledilecekler ve üyelerinin tamamı bu durumda olan kooperatiflere, bedeli 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu hükümlerine göre oluşturulan takdir komisyonu tarafından belirlenecek tutardan aşağı olmamak üzere arsa tahsisi yapılabileceği; durumları 775 sayılı Gecekondu Kanunu'nun 25'inci maddesine uyan kimselere de bu maddeye göre arsa ve konut sağlanabileceği ifade edilerek hangi kişilere, hangi durumda ve hangi şartlarda arsa ve/veya konut tahsis yapılabileceği açıklanmıştır.

5393 sayılı Kanun'un 69'uncu maddesinin üçüncü fıkrasına dayanılarak hazırlanan Belediyelerin Arsa, Konut ve İşyeri Üretimi, Tahsisi, Kiralaması ve Satışına Dair Genel Yönetmelik'in "Tanımlar" başlıklı 4'üncü maddesinde;

"Dar gelirli: Aylık toplam geliri asgari ücretin, büyükşehir belediyesi sınırları dahilinde iki katını, diğer belediyelerde bir buçuk katını geçmeyen aileyi,

Sosyal konutlar: Brüt kullanım alanı 100 m²'yi geçmeyen ve düşük maliyetli olarak üretilen konutları,

Konut: Sosyal konutlar dışında kalan diğer konutları,

Tahsis: Belediye tarafından üretilen arsa ve sosyal konutların, bu Yönetmelikte belirtilen şartları taşıyanlara, kıymet takdir komisyonu tarafından belirlenen bedeli karşılığında ihalesiz olarak verilmesini,

...

ifade eder." şeklinde tanımlanmıştır.

Mezkur Yönetmelik'in "Arsa ve konut tahsis şartları" başlıklı 7'nci maddesinde, konut yapılmak amacıyla arsa tahsis edilecekler ile sosyal konut tahsis edileceklerde; en az bir yıldan beri o belediye sınırları içinde ikâmet ediyor olmaları ve afete maruz kalmış olmaları şartlarının aranacağı; "Konut tahsisi" başlıklı 11'inci maddesinde ise konutların tahsis bedelinin, kıymet takdir komisyonunca her türlü giderler dâhil edilerek tespit edilecek maliyet bedelinden aşağı olmamak üzere belirleneceği hüküm altına alınmıştır.

775 sayılı Gecekondu Kanunu'nun "Arsa tahsisi şart ve şekilleri" başlıklı 25'inci maddesinde;

“7’nci madde gereğince tesbit olunan önleme bölgelerindeki arsalar, öncelikle gecekonduların ıslahı ve tasfiyesi sebepleriyle açıkta kalacaklara ve diğer konutsuz vatandaşlara verilir.

Bu arsalardan, ıslah ve tasfiye bölgelerinde bulunan diğer yapı sahiplerinden yapısının tasfiyesini isteyenler de faydalanabilirler.

Her ne sebeple olursa olsun, bu kanun hükümlerince arsa tahsis edilecek kimselerin, yoksul veya dar gelirli olması, kendisinin veya eşinin veya ergin olmıyan çocuğunun herhangi bir belediye sınırı içinde ev yapmaya müsait arsaya veya herhangi bir yerde bir ev veya apartmanın ayrı bir dairesine karşılık olan payına sahip bulunmaması şarttır.

Kimlerin yoksul ve dar gelirli sayılacağı, kendisine arsa tahsis edileceklerin öncelik sırası ve yukarda sözü geçen diğer hususların esasları yönetmelikte belirtilir.” denilmektedir.

5393 sayılı Kanunu’nun 69’uncu maddesinde belirtilen afete maruz kalanlara konut yardımı sağlanabilmesi için 775 sayılı Kanun’da belirtilen şartlar; tahsisten yararlanacakların yoksul veya dar gelirli olması, kendisinin veya eşinin veya ergin olmayan çocuğunun herhangi bir belediye sınırı içinde ev yapmaya müsait arsaya veya herhangi bir yerde bir ev veya apartmanın ayrı bir dairesine karşılık olan payına sahip bulunmaması gerekli şartlar olarak belirtilmiştir.

775 sayılı Gecekondu Kanunu’na dayanarak çıkarılan Gecekondu Kanunu Uygulama Yönetmeliği’nin “Şahıslara yapılacak yardımlar ve yardımların genel şartları” başlıklı 5’inci maddesine göre de, bu yardımlardan faydalanacak kimselerin;

-Yoksul ve dar gelirli olmaları,

-Kendisinin, eşinin veya ergin olmayan çocuğunun herhangi bir belediye sınırı içinde ev yapmaya müsait arsa veya herhangi bir yerde bir ev veya apartmanın ayrı bir dairesine karşılık olan payına sahip olmaması,

-Kendisinin, eşinin veya ergin olmayan çocuğunun müracaat ve tahsis tarihinde başvuruda bulunulan konut yapı kooperatifi dışında herhangi bir yapı kooperatifine üye olmaması,

-Daha önce 775 sayılı Gecekondu Kanunu ile Sosyal Güvenlik Kurum ve Kuruluşlarının herhangi birinden arsa, konut ve konut kredisinden yararlanmamış olması şarttır.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere belediyelerin dar gelirli kişilere, afete maruz kalanlara ve gecekondü bölgesinde bulunanlara arsa ve konut edindirme konusunda çeşitli yardımlarda bulunabileceği düzenlenmiş, ancak bu yardımlarda belediyelere sınırsız bir takdir hakkı verilmemiştir.

Bu kapsamda belediyelerin afete maruz kalanlara da yardımda bulunabilmesi mümkündür. Ne var ki, bu yardım belirtilen şartları sağlayanlara ve mevzuatta belirtildiği şekilde söz konusu tahsislerin bedelinin ilgisinden tahsil edilerek yapılacağı hüküm altına alınmıştır.

Yapılan incelemede; tapu kayıtlarında, mahalle olarak Esenyurt köyü, 2542 ada, 16 parselde gözüken 17 adet bağımsız bölümün İdare adına tescil edildiği, söz konusu bağımsız bölümlerin, 12.10.2009 tarih ve 2009/169 sayılı Meclis Kararı'na istinaden bazı kişilere ücretsiz olarak tahsis edildiği, o tarihten sonra da tahsis işleminin sonlandırılmadığı ve tahliyelerin gerçekleştirilmediği görülmüştür.

Mezkûr Belediye Meclis Kararı'nda, 08-09 Eylül 2009 tarihinde yağın aşırı yağışların yarattığı sel felaketlerinde alt yapı sistemlerinde büyük hasar meydana geldiği ve birçok vatandaşın zarar görmesi sebebiyle belediye sınırları içerisinde ikamet etmekte olan, sel baskınlarından dolayı zarar gören vatandaşlara "sosyal yardım" yapılabilmesi amacıyla karar alındığı ifade edilmiştir. Ancak, belirtilen Karar'da herhangi bir konut tahsisinden, tahsis yapılacak kişiden ve tahsis süresinden söz edilmemiş, yalnızca sel baskınından zarar gören vatandaşlara "sosyal yardım" yapılacağı belirtilmiştir.

Bununla birlikte tahsis işlemlerine ilişkin dosyaların incelenmesi neticesinde, konutlarda oturan kişilerin "Afete maruz kaldığına" ya da "yoksul, muhtaç, kimsesiz ve engelli" olduğuna ilişkin herhangi bir resmî belgeye de rastlanmamıştır.

Afete maruz kalanlara yapılabilecek taşınmaz tahsisleri 5393 sayılı Kanun'un 69'uncu maddesinde özel olarak düzenlenmiştir. Bu nedenle "sosyal yardım" ifadesinin geniş yorumlanarak taşınmaz tahsislerinin de bu kapsama alınması mevzuatına uyarlı değildir. Yasal düzenleme kapsamındaki kişilere arsa tahsisi yapılabilmekte, şayet durumları 775 sayılı Gecekondü Kanunu'nun 25'inci maddesinde belirtilen şartlara uyuyorsa bu kişilere "konut tahsisi" de yapılabilmektedir. Ancak, her iki tahsiste de ilgililerden takdir komisyonu tarafından belirlenecek tutardan aşağı olmamak üzere bir bedel alınması zorunludur. Bu şartları taşımayan kimselere afetin izlerini hafifletmek amacıyla genel hükümler kapsamında çeşitli sosyal

yardımlarda bulunulabilecek, ancak konut ve arsa tahsisi yapılamayacaktır.

Yukarıda yer verilen denetim tespitine istinaden, İdare tarafından, tespit konusunda tahliyenin sağlanması ve kiralama yapılması için çalışma başlatıldığı, başlatılan işlemlerin mevzuata uygun olarak tamamlanmasının sağlanacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, arsa ve konut tahsislerinde mevzuat hükümleri çerçevesinde işlem yapılması, kamu taşınmazlarının doğru ve usulüne uygun yönetimi açısından önem arz etmektedir.

BULGU 15: Genel Bütçeye Aktarılması Gereken 2018 Yılı ve Öncesine Ait Asgari Ücret Destek Primlerinin Aktarımının Yapılmayarak İdarenin Gelir Hesaplarına Kaydedilmesi

2018 yılı ve öncesine ait asgari ücret destek primi tutarlarının İdare bütçesine gelir kaydedildiği ve söz konusu tutarların genel bütçeye aktarılmadığı görülmüştür.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu geçici 68'inci maddesinde;

“(1) Bu Kanunun 4’üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında haklarında uzun vadeli sigorta kolları hükümleri uygulanan sigortalıları çalıştıran işverenlerce;

a) 2015 yılının aynı ayına ilişkin Kuruma verilen aylık prim ve hizmet belgelerinde prime esas günlük kazancı 85 TL ve altında bildirilen sigortalıların toplam prim ödeme gün sayısını geçmemek üzere, 2016 yılında cari aya ilişkin verilen aylık prim ve hizmet belgelerinde veya muhtasar ve prim hizmet beyannamelerinde bildirilen sigortalılara ilişkin toplam prim ödeme gün sayısının,

b) 2016 yılı içinde ilk defa bu Kanun kapsamına alınan işyerlerinden bildirilen sigortalılara ilişkin toplam prim ödeme gün sayısının,

2016 yılı Ocak ila Aralık ayları/dönemleri için günlük 3,33 TL ile çarpımı sonucu bulunacak tutar, bu işverenlerin Kuruma ödeyecekleri sigorta primlerinden mahsup edilir ve bu tutar Hazinece karşılanır.

...

(10) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Çalışma ve Sosyal Güvenlik

Bakanlığı, Maliye Bakanlığı ve Hazine Müsteşarlığının görüşleri alınmak suretiyle Kurum tarafından belirlenir.” hükmü yer almaktadır.

5510 sayılı Kanun’un geçici 68’inci maddesinin son fıkrasında, bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasların ilgili idarelerin görüşleri alınmak suretiyle Kurum (Sosyal Güvenlik Kurumu) tarafından belirleneceği ifade edilmiştir.

Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığınca yayımlanan 10.02.2016 tarihli ve 2016-4 no.lu Genelge’nin “İhale makamlarınca destekten yaralanan işverenlerin hakedişlerinden yapılacak kesintilere ilişkin usul ve esaslar” başlıklı 6’ncı maddesinde;

“... ”

Yukarıda belirtilen idarelerden iş alan işverenlere en son aya ait hakedişin ödenmesinde; hakediş/hakedişlerden kesilemeyen asgari ücret destek tutarları önceki aylarda gerçekleşen destek tutarları dikkate alınarak emanet hesaplarına alınır. En son aya ait hakediş tutarının, asgari ücret destek tutarlarını karşılamayacağına anlaşılması halinde bir önceki hakedişten de bu maksatla yeteri kadar kesinti yapılarak emanet hesaplarına alınır.

Hakedişten kesilen tutarlar veya emanete alınan tutarlar, Sosyal Güvenlik Kurumunun "İdarelerce e-borç sorgulama" ekranından görüntülenerek destek tutarının kesinleşmesinden sonra genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere illerde muhasebe müdürlüklerinin ilçelerde ise mal müdürlüklerinin banka hesaplarına aktarılır. Emanete alınan tutarlar yararlanılan asgari ücret destek tutarlarından fazla ise bu tutarlar idarelerce işverenlerin varsa borçlarına mahsup edilir. Borcunun bulunmadığının anlaşılması durumunda ise işverenlere iade edilir.” denilmektedir. Genelge’de zikredilen idareler ise, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun 2’nci maddesinin birinci fıkrasının (a), (b), (c) ve (d) benlerinde sayılan kamu idareleri olup belediyeler de kapsama dahildir.

Asgari ücret destek primi uygulaması, 5510 sayılı Kanun’a eklenen Geçici 71’inci madde ile 2017 yılında, Geçici 75’inci madde ile de 2018 yılında devam etmiş, ayrıca Sosyal Güvenlik Kurumu; 5510 sayılı Kanun’un Geçici 71 ve Geçici 75 maddeleri uyarınca sırasıyla 2017 yılında 2017/9 ve 2018 yılında 2018/20 sayılı Genelgeleri yayımlamıştır. 2017 ve 2018 yıllarındaki yasal düzenlemeler de 2016 yılında olduğu gibidir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümlerine göre, yüklenicinin hakedişinden kesilen asgari ücret destek primleri emanet hesaplarına alınacak ve sonrasında genel bütçeye gelir

kaydedilmek üzere illerde muhasebe müdürlükleri, ilçelerde ise mal müdürlüklerinin banka hesaplarına aktarılacaktır.

Yapılan incelemede, mal müdürlüğüne gönderilmeyen asgari ücret destek primi tutarının uygulamanın başladığı 2016 yılında 278.504,64 TL, 2017 yılında 1.436.883,02 TL ve 2018 yılında 659.247,72 TL olmak üzere, toplam 2.374.635,38 TL olduğu, bu tutarların İdare bütçesine gelir kaydedildiği ve genel bütçeye aktarılmadığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer verilen denetim tespitine istinaden, İdare tarafından, söz konusu tutarların ilgili kuruma aktarımının sağlanacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, İdare bütçesine gelir kaydedilen 2018 yılı öncesine ilişkin asgari ücret destek primlerinin genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere ilgili mal müdürlüğüne gönderilmesi gerekmektedir.

BULGU 16: İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması

İdarede çalışan işçilerin sosyal hakları olan yıllık ücretli izinlerinin zamanında düzenli olarak kullandırılmadığı ve bu nedenle birikmiş yıllık izin sürelerinin bulunduğu görülmüştür.

Anayasa'nın "Çalışma şartları ve dinlenme hakkı" başlıklı 50'nci maddesinde; dinlenmenin çalışanların hakkı olduğu ve bu haklar ile şartlarının kanunla düzenleneceği hüküm altına alınmıştır.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 53'üncü maddesinde işçilere yıllık izin verileceği ve yıllık ücretli izin hakkından vazgeçilemeyeceği; 56'ncı maddesinde yıllık iznin 53'üncü maddede gösterilen süreler içinde işveren tarafından sürekli bir şekilde verilmesinin zorunlu olduğu; 59'uncu maddesinde iş sözleşmesinin herhangi bir nedenle sona ermesi halinde işçinin hak kazanıp da kullanmadığı yıllık izin sürelerine ait ücretin, sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden kendisine veya hak sahiplerine ödeneceği; 60'ıncı maddesinde yıllık ücretli izinlerin, yürütülen işlerin niteliğine göre yıl boyunca hangi dönemlerde kullanılacağı, izinlerin ne suretle ve kimler tarafından verileceği veya sıraya bağlı tutulacağı, yıllık iznin faydalı olması için işveren tarafından alınması gereken tedbirler ve izinlerin kullanılması konusuna ilişkin usuller ile işverence tutulması zorunlu kayıtların şekline ilişkin hususların ilgili Bakanlık tarafından hazırlanacak bir Yönetmelik ile gösterileceği belirtilmiştir.

Bu Kanun hükmüne istinaden 03.03.2004 tarih ve 25391 sayılı Resmî Gazete'de

yayımlanan Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliği'nde de yıllık izinlerin kullanımı ile ilgili olarak İş Kanunu'na benzer düzenlemeler yapılmıştır.

Aynı Kanun'un 103'üncü maddesinde ise yıllık ücretli izni bu Kanun'un 56'ncı maddesine aykırı olarak bölen veya hak edilmiş izni kullanmadan iş sözleşmesinin sona ermesi halinde bu izne ait ücreti ödemeyen veya belirtilen Yönetmelik'in esas ve usullerine aykırı olarak izin kullandırmayan veya eksik kullandıran işveren veya işveren vekiline bu durumda olan her işçi için iki yüz yirmi Türk Lirası (2023 yılında 1.683,00 TL) idari para cezası verileceği hükme bağlanmıştır.

Yukarıda yer alan düzenlemelere göre işverenin yıllık izinleri kullandırma yükümlülüğünü yerine getirmemesi ve işçinin de izin hakkından feragat etmesi mümkün değildir. Diğer taraftan işçiler emekli olduklarında veya herhangi bir şekilde iş akitleri sona erdiğinde mevzuat hükümleri gereği yıllık izin hakları ücrete dönüşmekte ve yıllık izin karşılığı yapılacak olan bu ücret ödemesi de işçinin son ücreti üzerinden yapılacağından yüksek tutarlarda ödeme yapılmasına neden olmaktadır. Ayrıca Anayasal bir hak olan yıllık izinlerin kullandırılmaması durumunda idareler, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 103'üncü maddesi gereğince idari para cezası ile karşı karşıya kalabilmektedir.

Yapılan incelemede, İdarede görev alan kadrolu 78 işçinin toplam 3809 gün kullanmadığı izinlerinin olduğu tespit edilmiştir. Bu işçiler emekli olduklarında veya herhangi bir şekilde iş akitleri sona erdiğinde mevzuat hükümleri gereği yıllık izin hakları işçinin son ücreti dikkate alınarak izin ücreti ödeneceğinden idareler açısından öngörülemeyen giderlerin ortaya çıkmasına neden olacaktır.

Yukarıda yer verilen denetim tespitine istinaden, İdare tarafından, tespit konusu hususun titizlikle takip edileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, İdarede çalışan işçilerin yıllık ücretli izinlerinin, mevzuata uygunluk ve idareye ek mali külfet getirmemesi amacıyla biriktirilmeden, zamanında ve düzenli olarak kullandırılması sağlanmalıdır.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER**EK-1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU**

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Kullanılma Özelliğini Kaybeden Araçların Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabında Muhasebeleştirilmemesi	2022	Yerine Getirilmedi	2023 yılı Sayıştay Denetim Raporunun "Diğer Bulgular" bölümünde "Kullanılma Özelliğini Kaybeden Araçların Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabında Muhasebeleştirilmemesi" başlığıyla Bulgu 2 olarak yer almaktadır.
İdareden Ruhsat Alma Zorunluluğu Bulunmayan İş Yerlerine İlan ve Reklam Vergisi ile Çevre Temizlik Vergisi Mükellefiyetinin Kurulmaması	2022	Yerine Getirilmedi	2023 yılı Sayıştay Denetim Raporunun "Diğer Bulgular" bölümünde "İdareden Ruhsat Alma Zorunluluğu Bulunmayan İş Yerlerine İlan ve Reklam Vergisi ile Çevre Temizlik Vergisi Mükellefiyetinin Kurulmaması" başlığıyla Bulgu 10 olarak yer almaktadır.
Bazı İş Yerlerine Emlak Vergisi Tahakkukunun Mesken Üzerinden Yapılması	2022	Yerine Getirilmedi	2023 yılı Sayıştay Denetim Raporunun "Diğer Bulgular" bölümünde "Bazı İş Yerlerine Emlak Vergisi Tahakkukunun Mesken Üzerinden Yapılması" başlığıyla Bulgu 7 olarak yer almaktadır.

İdare Tarafından Alınan Yol ve Kanalizasyon Katılma Paylarının Mevzuata Uygun Olmaması	2022	Yerine Getirilmedi	2023 yılı Sayıştay Denetim Raporunun "Diğer Bulgular" bölümünde "İdare Tarafından Alınan Yol ve Kanalizasyon Katılma Paylarının Mevzuata Uygun Olmaması" başlığıyla Bulgu 9 olarak yer almaktadır.
Yapı Ruhsatı Aşamasında İdarece Tahsil Edilmesi Gereken Otopark Bedellerinin Büyükşehir Belediyesine Gönderilmesi	2022	Yerine Getirilmedi	2023 yılı Sayıştay Denetim Raporunun "Diğer Bulgular" bölümünde "Yapı Ruhsatı Aşamasında İdarece Tahsil Edilmesi Gereken Otopark Bedellerinin Büyükşehir Belediyesine Gönderilmesi" başlığıyla Bulgu 11 olarak yer almaktadır.
Belediye Taşınmazlarının Mevzuatta Belirtilen Şartlar Karşılanmaksızın Dernek ve Vakıflara Kullandırılması	2022	Yerine Getirilmedi	2023 yılı Sayıştay Denetim Raporunun "Diğer Bulgular" bölümünde "Dernek, Vakıf ve Benzeri Kuruluşlara Mevzuata Aykırı Taşınmaz Tahsis Edilmesi ve Bazı Taşınmazlarda Mevcut Ticari Faaliyete Konu Ünitelerin Bulunması" başlığıyla Bulgu 12 olarak yer almaktadır.
Park ve Yeşil Alan Olarak Bütün Vatandaşların Kullanımına Açık Olması Gereken Taşınmazların Yalnızca Özel Sitelere Bedelsiz Olarak Kullandırılması	2022	Yerine Getirilmedi	2023 yılı Sayıştay Denetim Raporunun "Diğer Bulgular" bölümünde "Park ve Yeşil Alan Olarak Bütün Vatandaşların Kullanımına Açık Olması Gereken Taşınmazların Yalnızca

			Özel Sitelere Bedelsiz Olarak Kullanılması" başlığıyla Bulgu 13 olarak yer almaktadır.
İdarenin Mülkiyetinde Bulunan Konutların Mevzuata Aykırı Olarak Bazı Kişilere Tahsis Edilmesi	2022	Yerine Getirilmedi	2023 yılı Sayıştay Denetim Raporunun "Diğer Bulgular" bölümünde "İdarenin Mülkiyetinde Bulunan Konutların Mevzuata Aykırı Olarak Bazı Kişilere Tahsis Edilmesi" başlığıyla Bulgu 14 olarak yer almaktadır.
Genel Bütçeye Aktarılması Gereken 2018 Yılı ve Öncesine Ait Asgari Ücret Destek Primlerinin Aktarımının Yapılmayarak İdarenin Gelir Hesaplarına Kaydedilmesi	2022	Yerine Getirilmedi	2023 yılı Sayıştay Denetim Raporunun "Diğer Bulgular" bölümünde "Genel Bütçeye Aktarılması Gereken 2018 Yılı ve Öncesine Ait Asgari Ücret Destek Primlerinin Aktarımının Yapılmayarak İdarenin Gelir Hesaplarına Kaydedilmesi" başlığıyla Bulgu 15 olarak yer almaktadır.
İşçilerin Kanunda Belirtilen Yıllık İzinlerinin Kullanılmaması	2022	Yerine Getirilmedi	2023 yılı Sayıştay Denetim Raporunun "Diğer Bulgular" bölümünde "İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullanılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması" başlığıyla Bulgu 16 olarak yer almaktadır.
İdarenin Mülkiyetinde, Yönetiminde veya Kullanımındaki Taşınmazların Envanter Çalışmalarının	2022	Yerine Getirilmedi	2023 yılı Sayıştay Denetim Raporunun "Denetim Görüşünün

Tamamlanmaması ve Buna Bağlı Olarak Muhasebe Bilgilerinin Güncellenmemesi			Dayanağı "Bulgular" bölümünde "İdarenin Mülkiyetinde, Yönetiminde veya Kullanımındaki Taşınmazların Envanter Çalışmalarının Tamamlanmaması ve Buna Bağlı Olarak Muhasebe Kayıtlarının Güncellenmemesi" başlığıyla Bulgu 1 olarak yer almaktadır.
İdare Taşınmazlarının Diğer Kamu İdarelerine Tahsis Edilmesine İlişkin Muhasebe Kayıtlarının Yapılmaması	2022	Yerine Getirilmedi	2023 yılı Sayıştay Denetim Raporunun "Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular" bölümünde "İdare Taşınmazlarının Diğer Kamu İdarelerine Tahsis Edilmesine İlişkin Muhasebe Kayıtlarının Yapılmaması" başlığıyla Bulgu 2 olarak yer almaktadır.
Devreden Katma Değer Vergisi Hesabının Gerçek Durumu Yansıtılmaması	2022	Yerine Getirilmedi	2023 yılı Sayıştay Denetim Raporunun "Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular" bölümünde "Devreden Katma Değer Vergisi Hesabının Gerçek Durumu Yansıtılmaması" başlığıyla Bulgu 3 olarak yer almaktadır.
2021 Yılı Öncesi İçin Büyükşehir Belediyesine Gönderilmesi Gereken Otopark Bedellerinin Muhasebe Kayıtlarında Yer Almaması	2022	Yerine Getirilmedi	2023 yılı Sayıştay Denetim Raporunun "Diğer Bulgular" bölümünde "2021 Yılı Öncesi İçin Büyükşehir Belediyesine Gönderilmesi Gereken Otopark Bedellerinin Muhasebe Kayıtlarında

			Yer Almaması" başlığıyla Bulgu 1 olarak yer almaktadır.
Belediye Adına Tescilli Araçların Muhasebe Kayıtlarında Yer Almaması	2022	Yerine Getirilmedi	2023 yılı Sayıştay Denetim Raporunun "Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular" bölümünde "Belediye Adına Tescilli Araçların Muhasebe Kayıtlarında Yer Almaması" başlığıyla Bulgu 4 olarak yer almaktadır.